

Leto XIX. Stev. 156

DIREKTOR BORBE
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 · MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
REDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT DNEV-
NIK · OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

POLOZAJ V GUATEMALI

Vojaška junta in uporniki SI BODO RAZDELILI OBLAST

Po dvanajstih dneh prenehali boji — »Komunistične organizacije in voditelje«
preganjajo

Guatemala City, 30. jun. (AFP — AP). Direktor guatemalske radijske postaje je sporočil, da so pogajanja o premirju med vojaško juntjo in voditeljem upornikov uspela spričo dobrih uslug nekaterih držav. Radio Panama poroča, da so se pogajali v Salvadorju, kjer sta se sestala predsednik vojaške junte polkovnik Monzon in vodja upornikov polkovnik Armaz. Pogajanja so bila pod pokroviteljstvom predsednika Salvadora Oscarja Osoria.

Pričakujejo, da se bodo nova pogajanja, na katerih bodo reševali vprašanja oblasti, začela takoj v Chiquimuli, kjer je začasni sedež upornikov. Sodijo, da bo polkovnik Armaz imel eno izmed vodilnih mest v novi guatemalski vladi.

Radio Panama poroča, da je okrog sto prvakov KP Guatemale in članov bivše Arbenzonove vlade zaprosilo za azil v mehiškem veleposlaništvu v Guatemali. Med njimi je tudi generalni tajnik partije Jose Manuel Fortuni.

Po dvanajstih dneh bojev so v vsej Guatemali prenehali boje, in sicer na temelju sporazuma, ki sta ga minulo noč dosegla vodja upornikov polkovnik Armaz in predsednik nove vojaške junte Monzon.

Vojaška junta je objavila davi vrsto odlokov, v katerih poziva civilno prebivalstvo, naj takoj izroči orožje, ki ga je razdelil prebivalstvu bivši predsednik Arbenz. Vojaške patrulje so začele razoroževati »narodne brigade«, ki so jih ustanovili pretekli teden. Vojaška junta je takoj zaigrala vse sklade »komunističnih organizacij«. Prav tako so sporočili, da so ukinili cenzuro in dovolili delovanje vsem političnim strankam, izvzemši Komunistično partijo in Stranko guatemalskih delovnih ljudi. V Guatemala Cityju so po 21. uri prepovedali promet vsem civilnim vozilom.

Novi direktor guatemalskega radia je tudi sporočil, da so vse »komunistične voditelje« aretirali, 40 političnih pripornikov — pristašev polkovnika Armaza pa so izpustili.

Radijska postaja je tudi poročala, da je guatemalska vojska zasedla poslopja političnih in sindikalnih organizacij. Vodja vojaške junte polkovnik Monzon je ostavil izrednega veleposlanika v Latinski Ameriki, bivšega predsednika Arevalo, ki se zdaj muči v Santiagu de Chilu.

ferenci, da je z velikim zadovoljstvom sprejel zadnje vesti iz Guatemale. Pripomnil je, da bo zunanji minister Dulles obrazložil stališče ZDA nasproti temu vprašanju v nocojšnjem govoru po radiu in televiziji.

»Ameriška vlada ne bo sodelovala v pogodbi, s katero bi katerakoli država prišla v suženjstvo«, je nadalje izjavil danes predsednik Eisenhower, odgovarjajoč na vprašanje o premirju, ki ga želi Francija doseči v Indokini. Pripomnil je, da je to splošno stališče ZDA in da mu ni znano, kakšno vrsto sporazuma bi lahko dosegli v Vietnamu.

Vsekakor je dejal dalje Eisenhower, se ameriška vlada ne bo izrekla o premirju v Vietnamu, preden ne bo temeljito proučila njej predloženih načrtov.

Predsednik Eisenhower je danes izjavil novinarjem v zvezi z vprašanjem o morebitnem prihodu Mendès-Francea v Washington, da je predsednik francoske vlade zaposlen z zelo težavnim delom, da pa bodo »ZDA srečne, če jih bo obiskala kaka francoska osebnost.

Washington, 30. jun. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da je z velikim zadovoljstvom sprejel zadnje vesti iz Guatemale. Pripomnil je, da bo zunanji minister Dulles obrazložil stališče ZDA nasproti temu vprašanju v nocojšnjem govoru po radiu in televiziji.

»Ameriška vlada ne bo sodelovala v pogodbi, s katero bi katerakoli država prišla v suženjstvo«, je nadalje izjavil danes predsednik Eisenhower, odgovarjajoč na vprašanje o premirju, ki ga želi Francija doseči v Indokini. Pripomnil je, da je to splošno stališče ZDA in da mu ni znano, kakšno vrsto sporazuma bi lahko dosegli v Vietnamu.

Vsekakor je dejal dalje Eisenhower, se ameriška vlada ne bo izrekla o premirju v Vietnamu, preden ne bo temeljito proučila njej predloženih načrtov.

Predsednik Eisenhower je danes izjavil novinarjem v zvezi z vprašanjem o morebitnem prihodu Mendès-Francea v Washington, da je predsednik francoske vlade zaposlen z zelo težavnim delom, da pa bodo »ZDA srečne, če jih bo obiskala kaka francoska osebnost.

Washington, 30. jun. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da je z velikim zadovoljstvom sprejel zadnje vesti iz Guatemale. Pripomnil je, da bo zunanji minister Dulles obrazložil stališče ZDA nasproti temu vprašanju v nocojšnjem govoru po radiu in televiziji.

»Ameriška vlada ne bo sodelovala v pogodbi, s katero bi katerakoli država prišla v suženjstvo«, je nadalje izjavil danes predsednik Eisenhower, odgovarjajoč na vprašanje o premirju, ki ga želi Francija doseči v Indokini. Pripomnil je, da je to splošno stališče ZDA in da mu ni znano, kakšno vrsto sporazuma bi lahko dosegli v Vietnamu.

Vsekakor je dejal dalje Eisenhower, se ameriška vlada ne bo izrekla o premirju v Vietnamu, preden ne bo temeljito proučila njej predloženih načrtov.

Predsednik Eisenhower je danes izjavil novinarjem v zvezi z vprašanjem o morebitnem prihodu Mendès-Francea v Washington, da je predsednik francoske vlade zaposlen z zelo težavnim delom, da pa bodo »ZDA srečne, če jih bo obiskala kaka francoska osebnost.

Washington, 30. jun. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da je z velikim zadovoljstvom sprejel zadnje vesti iz Guatemale. Pripomnil je, da bo zunanji minister Dulles obrazložil stališče ZDA nasproti temu vprašanju v nocojšnjem govoru po radiu in televiziji.

»Ameriška vlada ne bo sodelovala v pogodbi, s katero bi katerakoli država prišla v suženjstvo«, je nadalje izjavil danes predsednik Eisenhower, odgovarjajoč na vprašanje o premirju, ki ga želi Francija doseči v Indokini. Pripomnil je, da je to splošno stališče ZDA in da mu ni znano, kakšno vrsto sporazuma bi lahko dosegli v Vietnamu.

Vsekakor je dejal dalje Eisenhower, se ameriška vlada ne bo izrekla o premirju v Vietnamu, preden ne bo temeljito proučila njej predloženih načrtov.

Predsednik Eisenhower je danes izjavil novinarjem v zvezi z vprašanjem o morebitnem prihodu Mendès-Francea v Washington, da je predsednik francoske vlade zaposlen z zelo težavnim delom, da pa bodo »ZDA srečne, če jih bo obiskala kaka francoska osebnost.

Konferenca znanstvenikov za atomsko energijo

London, 30. jun. (Tanjug). — Od 19. do 22. julija bo v Oxfordu konferenca znanstvenikov za atomsko energijo, katere se bo udeležilo okoli 700 znanstvenikov iz 30 držav.

Udeleženci konference bodo zlasti razpravljali o razvoju atomske energije za medicinske, industrijske in kmetijske potrebe.

Atentat v Casablanci

Casablanca, 30. jun. (AFP). — Davi je bil sredi Casablance izvršen atentat na direktorja časnika »La Vigie Marocaine« doktorja Eyraud, ki je podlegel ranam. Med atentatom sta bila ranjena dva človeka, ker je eden izmed soudeležencev streljal v množico, da bi atentatorju olajšal beg.

Iz Rabata poročajo, da so oblasti aretirale atentatorje.

MARŠAL PAPAGOS JE PRISPEL V BONN

Razgovori bodo okrepili stike med Grčijo in Zahodno Nemčijo

Komentarji atenskih političnih krogov

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)
Bonn, 30. junija. — Zahodnonemški kancler dr. Adenauer je sprejel danes na bonnskem letališču predsednika grške vlade maršala Papagosa. Z maršalom sta prispela tudi zunanji minister Stefanopoulos in minister za koordinacijo.

V kratkem pozdravnem govoru na bonnskem letališču je maršal Papagos dejal, da bodo bonnski razgovori okrepili politične, gospodarske in kulturne stike med Grčijo in Zahodno Nemčijo.

Po razgovorih v Bonnu bodo grški državniki obiskali Bavarsko in München, zatem pa Porurje.

Vsi nemški časniki objavljajo danes osebnosti grškega maršala posvečene članke. Komentarji poudarjajo med drugim dejstvo, da je maršal Papagos obiskal novo Nemčijo in da je preživel med vojno dve leti v zloglasnem taborišču Dachau.

Krščansko demokratični časnik »Kölnische Rundschau« poudarja, da sta Grčija in Zahodna Nemčija na meji sovjetskega bloka in da je zato tem bolj potrebno

tesno in načrtno medsebojno sodelovanje v okviru atlantskega pakta in EOS.

R. Vujović

Atene, 30. jun. (Tanjug). Atenski politični krogi komentirajo uradni obisk vlade maršala Papagosa v Zahodni Nemčiji in domnevajo, da se bodo grški ministri predsednik in člani njegovega spremstva predvsem razgovarjali o gospodarskih odnosih med dvema državama. Bivši minister za koordinacijo Merkezinis je podpisal oktobra lani sporazum z Zahodno Nemčijo o sedemletnem kreditu Grčiji v znesku 200 milijonov mark. Toda tega sporazuma še niso začeli izvajati. Zato domnevajo, da bo to vprašanje med najvažnejšimi v bonnskih razgovorih. Sodijo tudi, da bodo obravnavali problem predvojnega nemškega premoženja v Grčiji.

Trgovinska izmenjava med obema državama se je v zadnjem času precej razmahnila. Od januarja 1953 do marca 1954 je Grčija izvozila v Nemčijo za 40 milijonov dolarjev blaga, v istem razdobju pa je njen uvoz znašal blizu 30 milijonov dolarjev.

IZ POLITIČNEGA ŽIVLJENJA V ZAHODNI NEMCIJI

BREZ FRANCIE ALI PROTI NJEJ NI MOČ REŠITI NEMŠKEGA VPRAŠANJA

piše zahodnonemška »Die Welt«

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)
Bonn, 30. jun. Vsi nemški časniki komentirajo danes washingtonski komunik, obravnavajoč zlasti tisti del, ki se nanaša na Nemčijo in EOS. Nemški tisk pozdravlja jasno angloameriško stališče glede Nemčije, hkrati pa poudarja, da nemških zahtev še niso izpolnili, čeprav so popolnoma upravičene.

Zahodnonemški časnik »Die Welt« piše v uvodniku, da je treba najprej počakati, kako se bo razvil položaj v Franciji.

»Vsekakor« sodi časnik, »ni možna rešitev nemškega problema brez Francije ali proti njej. Zato morajo zahodne velesile in evropski partner Francija poiskati enotnost. Nemčija je zelo zainteresirana na tem, da bi to enotnost čimprej dosegli.«

Časniki hkrati na prvih straneh objavljajo vest, da bo posebni odposlanec Mendès-Francea prihodnji teden obiskal Bonn in da tam njegov prihod nestrpno pričakujejo. Domnevajo, da bodo razgovori s kanclerjem omogočili bonnski vladi, da se bo boljše seznašla s kompromisnimi formulami o EOS.

Sprejem pri predsedniku Titu

Brioni, 30. jun. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz-Tito je sprejel danes ob desetih v krajšo avdienco izrednega in opolnomočenega veleposlanika Sovjetske zveze g. Vasilija Valjkova.

Sprejemu je prisostvoval tudi državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović.

Konferenca znanstvenikov za atomsko energijo

London, 30. jun. (Tanjug). — Od 19. do 22. julija bo v Oxfordu konferenca znanstvenikov za atomsko energijo, katere se bo udeležilo okoli 700 znanstvenikov iz 30 držav.

Udeleženci konference bodo zlasti razpravljali o razvoju atomske energije za medicinske, industrijske in kmetijske potrebe.

Atentat v Casablanci

Casablanca, 30. jun. (AFP). — Davi je bil sredi Casablance izvršen atentat na direktorja časnika »La Vigie Marocaine« doktorja Eyraud, ki je podlegel ranam. Med atentatom sta bila ranjena dva človeka, ker je eden izmed soudeležencev streljal v množico, da bi atentatorju olajšal beg.

Iz Rabata poročajo, da so oblasti aretirale atentatorje.

MARŠAL PAPAGOS JE PRISPEL V BONN

Razgovori bodo okrepili stike med Grčijo in Zahodno Nemčijo

Komentarji atenskih političnih krogov

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)
Bonn, 30. junija. — Zahodnonemški kancler dr. Adenauer je sprejel danes na bonnskem letališču predsednika grške vlade maršala Papagosa. Z maršalom sta prispela tudi zunanji minister Stefanopoulos in minister za koordinacijo.

V kratkem pozdravnem govoru na bonnskem letališču je maršal Papagos dejal, da bodo bonnski razgovori okrepili politične, gospodarske in kulturne stike med Grčijo in Zahodno Nemčijo.

Po razgovorih v Bonnu bodo grški državniki obiskali Bavarsko in München, zatem pa Porurje.

Vsi nemški časniki objavljajo danes osebnosti grškega maršala posvečene članke. Komentarji poudarjajo med drugim dejstvo, da je maršal Papagos obiskal novo Nemčijo in da je preživel med vojno dve leti v zloglasnem taborišču Dachau.

Krščansko demokratični časnik »Kölnische Rundschau« poudarja, da sta Grčija in Zahodna Nemčija na meji sovjetskega bloka in da je zato tem bolj potrebno

tesno in načrtno medsebojno sodelovanje v okviru atlantskega pakta in EOS.

R. Vujović

Atene, 30. jun. (Tanjug). Atenski politični krogi komentirajo uradni obisk vlade maršala Papagosa v Zahodni Nemčiji in domnevajo, da se bodo grški ministri predsednik in člani njegovega spremstva predvsem razgovarjali o gospodarskih odnosih med dvema državama. Bivši minister za koordinacijo Merkezinis je podpisal oktobra lani sporazum z Zahodno Nemčijo o sedemletnem kreditu Grčiji v znesku 200 milijonov mark. Toda tega sporazuma še niso začeli izvajati. Zato domnevajo, da bo to vprašanje med najvažnejšimi v bonnskih razgovorih. Sodijo tudi, da bodo obravnavali problem predvojnega nemškega premoženja v Grčiji.

Trgovinska izmenjava med obema državama se je v zadnjem času precej razmahnila. Od januarja 1953 do marca 1954 je Grčija izvozila v Nemčijo za 40 milijonov dolarjev blaga, v istem razdobju pa je njen uvoz znašal blizu 30 milijonov dolarjev.

IZ POLITIČNEGA ŽIVLJENJA V ZAHODNI NEMCIJI

BREZ FRANCIE ALI PROTI NJEJ NI MOČ REŠITI NEMŠKEGA VPRAŠANJA

piše zahodnonemška »Die Welt«

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)
Bonn, 30. jun. Vsi nemški časniki komentirajo danes washingtonski komunik, obravnavajoč zlasti tisti del, ki se nanaša na Nemčijo in EOS. Nemški tisk pozdravlja jasno angloameriško stališče glede Nemčije, hkrati pa poudarja, da nemških zahtev še niso izpolnili, čeprav so popolnoma upravičene.

Zahodnonemški časnik »Die Welt« piše v uvodniku, da je treba najprej počakati, kako se bo razvil položaj v Franciji.

»Vsekakor« sodi časnik, »ni možna rešitev nemškega problema brez Francije ali proti njej. Zato morajo zahodne velesile in evropski partner Francija poiskati enotnost. Nemčija je zelo zainteresirana na tem, da bi to enotnost čimprej dosegli.«

Časniki hkrati na prvih straneh objavljajo vest, da bo posebni odposlanec Mendès-Francea prihodnji teden obiskal Bonn in da tam njegov prihod nestrpno pričakujejo. Domnevajo, da bodo razgovori s kanclerjem omogočili bonnski vladi, da se bo boljše seznašla s kompromisnimi formulami o EOS.

Predsednica Generalne skupščine OZN gospa Vidjaja Lakšmi Pandit je na Brionih obiskala predsednika republike maršala Tita

Trojno sodelovanje je prežeto z duhom iskrenosti

Predstavniki Grčije, Turčije in Jugoslavije sestavljajo skupni osnutek sporazuma o zvezi

Atene, 30. jun. (Tanjug). Na današnji dopoldanski seji predstavnikov Grčije, Turčije in Jugoslavije, ki sestavljajo skupni osnutek sporazuma o zvezi, so nadaljevali razpravo o predloženih

osnutkih. Prihodnja seja bo ob petih popoldne. Pričakujejo, da bodo poročilo o sadovih razgovorov objavili po zaključku dela.

Današnji vladni časnik »Akropolis« piše v zvezi s tem, da ni nobenih bistvenih nesoglasij in da razpravljajo o treh predloženih osnutkih. Časnik zaključuje, da je trojno sodelovanje prežeto z duhom iskrenosti in željo, da bi zvezo čimprej vzpostavili.

»Ne« pa sodi, da imajo tri države skupne cilje glede vzpostavitve skupnih obrambnih sil in da to vprašanje zdaj skrbno proučujejo.

Popoldanska seja

Atene, 30. jun. (Tanjug). Na današnji popoldanski seji predstavnikov Grčije, Turčije in Jugoslavije, ki sestavljajo skupno besedilo sporazuma o trojni zvezi so nadaljevali razpravo o predloženih osnutkih. Seja je trajala dve uri in pol.

Naslednja seja bo jutri ob 10. dopoldne.

Vietmin sprejel francoski predlog

Pariz, 30. jun. (Tanjug). Dopisniki pariških časnikov iz Zeneve poročajo, da je bilo v zadnjih 24 urah opaziti izredno pomirljivo vzdušje med udeleženci ožjih sestankov na azijski konferenci. To nenadno spremembo vzdušja spravljajo v zvezi s sadovi razgovorov Ču En Laja v Indiji in Burmi, kakor tudi s Churchillovim in Eisenhowerjevim poročilom.

Dopisniki pariških časnikov poročajo, da so predstavniki Vietmina na tajnih sejah načelno sprejeli francoski predlog o naloga in pristojnosti kontrolnih komisij, zlasti ustanovitve posebnih komisij za vsako deželo — Vietnam, Laos in Kambodža — posebej, medtem ko so prej vztrajali na enotni komisiji.

Zahodnonemški časnik »Die Welt« piše v uvodniku, da je treba najprej počakati, kako se bo razvil položaj v Franciji.

»Vsekakor« sodi časnik, »ni možna rešitev nemškega problema brez Francije ali proti njej. Zato morajo zahodne velesile in evropski partner Francija poiskati enotnost. Nemčija je zelo zainteresirana na tem, da bi to enotnost čimprej dosegli.«

Časniki hkrati na prvih straneh objavljajo vest, da bo posebni odposlanec Mendès-Francea prihodnji teden obiskal Bonn in da tam njegov prihod nestrpno pričakujejo. Domnevajo, da bodo razgovori s kanclerjem omogočili bonnski vladi, da se bo boljše seznašla s kompromisnimi formulami o EOS.

R. Vujović

EISENHOWER ZADOVOLJEN S POLOZAJEM

S tiskovne konference, na kateri je predsednik ZDA govoril tudi o Indokini in o morebitnem prihodu Mendès-Francea v Washington

Washington, 30. jun. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da je z velikim zadovoljstvom sprejel zadnje vesti iz Guatemale. Pripomnil je, da bo zunanji minister Dulles obrazložil stališče ZDA nasproti temu vprašanju v nocojšnjem govoru po radiu in televiziji.

»Ameriška vlada ne bo sodelovala v pogodbi, s katero bi katerakoli država prišla v suženjstvo«, je nadalje izjavil danes predsednik Eisenhower, odgovarjajoč na vprašanje o premirju, ki ga želi Francija doseči v Indokini. Pripomnil je, da je to splošno stališče ZDA in da mu ni znano, kakšno vrsto sporazuma bi lahko dosegli v Vietnamu.

Vsekakor je dejal dalje Eisenhower, se ameriška vlada ne bo izrekla o premirju v Vietnamu, preden ne bo temeljito proučila njej predloženih načrtov.

Predsednik Eisenhower je danes izjavil novinarjem v zvezi z vprašanjem o morebitnem prihodu Mendès-Francea v Washington, da je predsednik francoske vlade zaposlen z zelo težavnim delom, da pa bodo »ZDA srečne, če jih bo obiskala kaka francoska osebnost.

Washington, 30. jun. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da je z velikim zadovoljstvom sprejel zadnje vesti iz Guatemale. Pripomnil je, da bo zunanji minister Dulles obrazložil stališče ZDA nasproti temu vprašanju v nocojšnjem govoru po radiu in televiziji.

»Ameriška vlada ne bo sodelovala v pogodbi, s katero bi katerakoli država prišla v suženjstvo«, je nadalje izjavil danes predsednik Eisenhower, odgovarjajoč na vprašanje o premirju, ki ga želi Francija doseči v Indokini. Pripomnil je, da je to splošno stališče ZDA in da mu ni znano, kakšno vrsto sporazuma bi lahko dosegli v Vietnamu.

Vsekakor je dejal dalje Eisenhower, se ameriška vlada ne bo izrekla o premirju v Vietnamu, preden ne bo temeljito proučila njej predloženih načrtov.

Predsednik Eisenhower je danes izjavil novinarjem v zvezi z vprašanjem o morebitnem prihodu Mendès-Francea v Washington, da je predsednik francoske vlade zaposlen z zelo težavnim delom, da pa bodo »ZDA srečne, če jih bo obiskala kaka francoska osebnost.

Washington, 30. jun. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da je z velikim zadovoljstvom sprejel zadnje vesti iz Guatemale. Pripomnil je, da bo zunanji minister Dulles obrazložil stališče ZDA nasproti temu vprašanju v nocojšnjem govoru po radiu in televiziji.

»Ameriška vlada ne bo sodelovala v pogodbi, s katero bi katerakoli država prišla v suženjstvo«, je nadalje izjavil danes predsednik Eisenhower, odgovarjajoč na vprašanje o premirju, ki ga želi Francija doseči v Indokini. Pripomnil je, da je to splošno stališče ZDA in da mu ni znano, kakšno vrsto sporazuma bi lahko dosegli v Vietnamu.

Vsekakor je dejal dalje Eisenhower, se ameriška vlada ne bo izrekla o premirju v Vietnamu, preden ne bo temeljito proučila njej predloženih načrtov.

Predsednik Eisenhower je danes izjavil novinarjem v zvezi z vprašanjem o morebitnem prihodu Mendès-Francea v Washington, da je predsednik francoske vlade zaposlen z zelo težavnim delom, da pa bodo »ZDA srečne, če jih bo obiskala kaka francoska osebnost.

Washington, 30. jun. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da je z velikim zadovoljstvom sprejel zadnje vesti iz Guatemale. Pripomnil je, da bo zunanji minister Dulles obrazložil stališče ZDA nasproti temu vprašanju v nocojšnjem govoru po radiu in televiziji.

»Ameriška vlada ne bo sodelovala v pogodbi, s katero bi katerakoli država prišla v suženjstvo«, je nadalje izjavil danes predsednik Eisenhower, odgovarjajoč na vprašanje o premirju, ki ga želi Francija doseči v Indokini. Pripomnil je, da je to splošno stališče ZDA in da mu ni znano, kakšno vrsto sporazuma bi lahko dosegli v Vietnamu.

Vsekakor je dejal dalje Eisenhower, se ameriška vlada ne bo izrekla o premirju v Vietnamu, preden ne bo temeljito proučila njej predloženih načrtov.

Predsednik Eisenhower je danes izjavil novinarjem v zvezi z vprašanjem o morebitnem prihodu Mendès-Francea v Washington, da je predsednik francoske vlade zaposlen z zelo težavnim delom, da pa bodo »ZDA srečne, če jih bo obiskala kaka francoska osebnost.

Washington, 30. jun. (AFP). Predsednik ZDA Eisenhower je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da je z velikim zadovoljstvom sprejel zadnje vesti iz Guatemale. Pripomnil je, da bo zunanji minister Dulles obrazložil stališče ZDA nasproti temu vprašanju v nocojšnjem govoru po radiu in televiziji.

»Ameriška vlada ne bo sodelovala v pogodbi, s katero bi katerakoli država prišla v suženjstvo«, je nadalje izjavil danes predsednik Eisenhower, odgovarjajoč na vprašanje o premirju, ki ga želi Francija doseči v Indokini. Pripomnil je, da je to splošno stališče ZDA in da mu ni znano, kakšno vrsto sporazuma bi lahko dosegli v Vietnamu.

Vsekakor je dejal dalje Eisenhower, se ameriška vlada ne bo izrekla o premirju v Vietnamu, preden ne bo temeljito proučila njej predloženih načrtov.

Predsednik Eisenhower je danes izjavil novinarjem v zvezi z vprašanjem o morebitnem prihodu Mendès-Francea v Washington, da je predsednik francoske vlade zaposlen z zelo težavnim delom, da pa bodo »ZDA srečne, če jih bo obiskala kaka francoska osebnost.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 30. junija 1954 ob 7: Atlantik in srednje Evropa zajema področje visokega zračnega pritiska, ki se gradi še nadalje po jugozahodu. Odcepljeno jedro hladnega zraka nad južozahodno Evropo nekoliko slabši in miruje nad tem področjem.

Vremenska napoved za četrtek, 1. julija: Pretežno lepo vreme s spremenljivo oblazinjenostjo, zjutraj po nekaterih kotlinah megla; temperatura ponoči med 12 in 16 stopinj C, dnevi do 25 stopinj C, na Primorskem ponoči okrog 20 stopinj, podnevi do 30 stopinj C

DELO LJUDSKE SKUPŠČINE LRS ZAKLJUČENO

<

RAZŠIRJENI SESTANEK KOMISIJE ZA REFORMO ŠOLSKEGA SISTEMA

Priprave za reformo šolstva

Danes je bil v Beogradu razširjeni sestanek komisije za reformo šolskega sistema odbora za prosveto Zveznega sveta Ljudske skupščine. Razen mnogih prosvetnih delavcev iz vse države se ga je udeležil tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković. Uvodne besede je spregovorila predsednica komisije za reformo šolskega sistema Mitra Mitrović.

SEDANJI POUK JE NESODOBEN

Mitra Mitrović je poudarila, da narekujejo šolsko reformo tehni družbeni in pedagoški razlogi. Vsebinska in oblika sedanjega pouka sta nesodobni in zahtevata temeljito revizijo. V novem šolskem sistemu bo prišla do veljavne spremembe namembnost šol. Smer naše šole splošne izobrazbe ni orientirana na praktično znanje, marveč je ohranila značaj klasične izobrazbe, zlasti v višjih razredih gimnazije. Profesorski kader je obremenjen s tradicijami starega šolskega sistema in pouka, ki je v precejšnji neskladnosti z razvojem znanosti in potrebami sodobne družbe. Mi smo zelo vezani na veliko in lepo idejo o vsestranski izobrazbi človeka v socialistični družbi. Toda dobesedna uporaba te ideje bi pomenila v tem obdobju praktično: na stare kolonije programov iz skoro vseh znanosti, malone iste kakor pred 20 ali 30 leti, smo vtisnili še mnogo novih znanih dejstev, in sicer skoraj povsem mehanično. Solo splošne izobrazbe, torej gimnazijo, obravnavamo v našem sedanjem šolskem sistemu kot nekakšno »glavno šolo«, kot steber, okrog katerega se sučejo druge šole. Tako je ohranila preveč splošno smer klasičnega znanja.

ŠOLA NAJ NUDI MNOGO VEČ PRAKTIČNEGA ZNANJA

Šolske šole smo bili takoj po osvoboditvi postavili na prvo mesto. To je bila nujna, praktič-

na potreba. Ko pa smo vzpostavili proces razvijanja srednjih strokovnih šol, smo strokovne šole izpustili iz rok in znova so začeli nastajati v šolskem sistemu stari odnosi: gimnazija kot steber, glavna šola, srednje strokovne šole z zaprtimi vrati proti univerzi pa kot nekaj posebnega v tem sistemu. Tako smo kmalu dobili dokaj tog šolski sistem. Ne da bi se odmaknili od ideje o vsestranski izobrazbi sodobnega človeka v socialistični družbi, smo dolžni najti pravo vsebino te sodobne izobrazbe.

Šolska reforma bo morala v celoti zajeti vsa prečeta vprašanja, ker so medsebojno tesno povezana. Vsaka naša šola bo morala biti nekakšna strokovna šola, da bo v tem ali onem obsegu pomenila za mladino orientacijo in pripravo na njeno prihodnost. Šola naj nudi mnogo več praktičnega znanja kakor doslej. Osemletka naj tudi v prihodnje ostane šola splošne izobrazbe za vse naše državljanke. Ima naj skupni minimalni učni načrt in učencem naj nudi čim več potrebne znanja. Kjer ni moč takoj ustanoviti popolne osnovne šole, bi lahko ustanovili šestletne, ki bi se sčasoma razvile v osemletne.

SREDNJE STROKOVNE ŠOLE SO POTREBNE VELIKIH SPREMENB

Tudi srednje strokovne šole so potrebne velikih sprememb. Glavno vprašanje naše šolske reforme je sistem srednje strokovne izobrazbe. Razviti sistem

srednjega šolstva, ki nam v tem smislu najbolj ustreza, je eno ključnih vprašanj našega sistema. S tem pa načenjamo več zamotanih konkretnih vprašanj: ali vzpostaviti razne tipe gimnazij, ali se odločiti za diferenciranje pouka od določenih razredov, sedanjega petega ali sedmega, kako določiti razmerje med drugimi strokovnimi šolami in gimnazijo glede na univerzo itd.

Kadar govorimo o srednjih, strokovnih šolah, se nam zdi, da vse obvezno osemletno šolanje znatno spremeni odnose med srednjimi strokovnimi šolami. Sčasoma se bo glede na osemletno šolanje raven sedanjih šol učencev v gospodarstvu ter industrijskih in mojstrskih šol čedalje bolj dvigala. Posledica tega bo najbrž tudi spremenjen položaj sedanjega srednjega tehnička.

PRED JAVNO RAZPRAVO O ŠOLSKEM SISTEMU

»Na tem sestanku,« je rekla Mitra Mitrović, »ne moremo predlagati dokončnega osnutka šolskega sistema. Za to bo potrebna širša razprava in sistematično delo, ki ga mora komisija

organizirati o vrsti vprašanj v več skupinah: vzgoja otrok, preden začno hoditi v šolo, osemletne šole, sistem izobrazbe odraslih, sistem srednjih šol, šole za delavsko mladino in mojstrske šole, šole za izobrazbo učnega kadra, učiteljska, pedagoške šole, fakultete. Ta sestanek naj bi sprožil razpravo o vprašanjih šolskega sistema in znova razgibal našo javnost k široki javni razpravi. Za sodelovanje s komisijo bo treba pridobiti mnogo ljudi. Tajništvo za prosveto Zveznega izvršnega sveta že organizira posebno skupino za dokumentacijo in študiranje. Po pogodbi, predvideni z UNESCO, bomo lahko dajali štipendije mnogim našim študentom, da bodo študirali v tujini, za našo reformo važne probleme. Ko govorim o sodelovanju s komisijo in javni razpravi ne mislim samo na prosvetne, šolske in kulturne delavce, marveč enako tudi na druge družbene činitele, politične in strokovne. Vse te reforme je treba popolnoma vskladiti z našimi gospodarskimi pogoji in težnjami našega razvoja, saj imajo posledice tudi za družbene odnose, za sistem nagrajevanja itd.

O SVETIH ZVEZNEGA VRHOVNEGA SODIŠČA

Tovariši urednik, člen 23. osnutka zakona o sodiščih določa, da mora biti Zvezno vrhovno sodišče, kadar presoja zakonitost pravnomočnih odlokov Vrhovnega vojaškega in Vrhovnega gospodarskega sodišča in kadar obravnava spore o pristojnosti med rednimi in vojaškimi ali gospodarskimi sodišči, sestavljeno v senatu iz petih članov, od katerih so predsednik senata in dva člana sodniki Zveznega vrhovnega sodišča, druga dva člana pa sodnika Vrhovnega vojaškega in Vrhovnega gospodarskega sodišča.

Menim, da bi bila takšna sestava senata nepravilna. Z ustavnim zakonom je po čl. 13 Zveznemu vrhovnemu sodišču dana pristojnost, da uveljavlja pravice federacije na področju pravosodja na podlagi zveznih zakonov. Ta določba je vključena tudi v ta zakonski osnutek, in sicer v osnovnih načelih ustanovnega zakona, ker bo uveljavljeno po posebnem postopku Zvezne ljudske skupščine. V čl. 4. osnutka zakona o sodiščih je namreč rečeno, da je Zvezno vrhovno sodišče najvišje sodišče v FLRJ in da zagotavlja enotno uporabo zakonov

ter presoja zakonitost odločb vseh sodišč.

Kakor vidimo, je z ustavnim zakonom Zveznemu vrhovnemu sodišču dana posebna pristojnost, ki je ne more imeti nobeno drugo sodišče. Zato ni potrebno, niti ni v skladu z ustavno določbo, da so v senatu Zveznega vrhovnega sodišča tudi sodniki, ki niso njegovi člani. Če bi ta določba, predvidena v osnutku zakona o sodiščih, obveljala, bi to pomenilo, da bi razen Zveznega vrhovnega sodišča lahko imela in uveljavljala pravice federacije tudi druga sodišča, kar bi bilo v očitnem nasprotju z ustavnim zakonom.

Razen tega ta določba osnutka zakona o sodiščih nasprotuje tudi načelom volilnosti sodnikov. Po ustavnem zakonu in po tem zakonskem osnutku volil sodnike Zveznega vrhovnega sodišča Zvezna ljudska skupščina, vtem ko sodnikov Vrhovnega vojaškega in Vrhovnega gospodarskega sodišča ni bil izvoljen za sodnika Zveznega vrhovnega sodišča, nikakor ne more biti član njegovega senata in tudi ne more odločati o zadevah, za katere ni pristojen. Vse to dokazuje, da mora biti senat Zveznega vrhovnega sodišča sestavljen samo iz sodnikov Zveznega vrhovnega sodišča tembolj, ker sodniki Vrhovnega vojaškega ali Vrhovnega gospodarskega sodišča, ki bi bili začasno člani senata Zveznega vrhovnega sodišča, ne bi mogli odločati o zadevah, o katerih so že odločili v svojih sodiščih, s čimer bi bila kršena predpis in načelo zakona o postopku. Velizar Petrović, sodnik Okrožnega sodišča v Čacku

DNEVNA KRONIKA

Seja Sabora Hrvatske

Včeraj dopoldne sta oba doma Sabora pred počitnicami, ki bodo trajale dva meseca, končala delo. Republiški svet je na vseh sejah razpravljal o enem osnutku zakona, 13 osnutkih odlokov, enem priporočilu ter poročilu odbora za prošnje in pritožbe, zbor proizvajalcev pa razen predloga o spremembi in dopolnitvi republiškega družbenega plana še o 17 zakonskih odlokih, enem priporočilu in poročilu dveh odborov.

Med raznimi odloki je zlasti važen odlok o razpisu splošnih volitev v zbor proizvajalcev, ljudskih odborov okrajev in mest ter odlok o preobrazbi šestletik v ljudske osnovne osemletne šole. Odlok o razpisu volitev v zbor proizvajalcev ljudskih odborov okrajev in mest so sprejeli zato, da bi vskladili spremembe v zakonu o ljudskih odborih okrajev, mest in mestnih občin, da bi odbornike okrajnih in mestnih zborov proizvajalcev neposredno volili sami proizvajalci, zaposleni v proizvodnji, in transportni trgovini, in ker se z uveljavljanjem novih gospodarskih predpisov znatno poveča vloga zborov proizvajalcev, tako da je treba njihovo sestavo prilagoditi njihovim nalogam.

Seja Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Ljubljana, 30. jun. (Tanjug) Slovenska akademija znanosti in umetnosti je imela danes redno sejo, na kateri je sklenila ustanoviti poseben oddelek za medicinsko znanost. Za rednega člana akademije v tej skupini je bil izvoljen rektor medicinske visoke šole v Ljubljani, prof. dr. Pavel Lunaček.

Sejo je začel predsednik Akademije Josip Vidmar, ki je poudaril, da je letos Akademiji

Devizni tečaji 30. junija

Valuta	Ljubljana	Zagreb
1 ameriški dolar	909.-	935.25
1 angleški funt	2.437.77	2.435.11
100 nem. mark	20.048.56	20.017.05
100 belg. frankov		1.858.08
100 franc. frankov	274.-	273.-
100 švic. frankov	18.810	18.810.10
100 ital. lir	136.50	136.05
100 Lit STO	136.-	136.-
100 hol. for.	22.600.-	22.500.-
100 šved. kron		16.900.-
1 obr. dolar Avstr.	639.-	634.60
1 obr. dolar Finaka		735.-
1 obr. dolar Turčija		620.-
1 obr. dolar Argent.		625.50

Pripombe: Promet je bil srednji. Večji zaključki so bili v angleških funtih, nem. markah, franc. frankih, ital. lirah in švicarskih frankih. Ljubljanski tečajji so se malo dvignili nad predhodno državne povprečne tečaje v glavnem zaradi nepopustljivosti prodajalcev. Število kupov za posamezne devize ni veliko. Značilno je, da razen Narodne banke ni bilo zainteresovanih za francoske franke, sicer pa so najmožnejši kupci podjetja kemične stroke.

Od 29. julija do 8. avgusta Filatelistična razstava

V včerajšnjem poročilu o svečani otvoritvi II. ljubljanskega festivala je pomotoma navedeno, da je bila v okviru festivala tudi odprta vsedržavna filatelistična razstava. To razstavo pa bodo v resnici odprli šele 29. julija in bo odprta do 8. avgusta.

omogočena živahna dejavnost. Akademija bo tudi poslej organizirala javna predavanja, ki so dosegla lani velik uspeh. Organizirala bo tudi občasne tiskovne konference.

O delu Akademije in njenih 13 inštitutov je poročal njen glavni tajnik dr. Milko Kos. Lani je Akademija izdala 130 pol svojih publikacij, letos pa bo njena založniška dejavnost še večja.

Seja stanovanjske komisije stalne konference mest

V Zagrebu je bila danes prva seja komisije za stanovanjska vprašanja stalne konference jugoslovanskih mest, na kateri je bil izvoljen za predsednika komisije Franc Drobež, odbornik ljudskega odbora mesta Ljubljane. Med razpravo o delovnem programu te komisije so predstavili desetih mest in industrijskih središč poudarili pomen nenehnega proučevanja stanovanjskih vprašanj v naših mestih. Posebej so poudarili, da je treba vskladiti delo stanovanjskih organov na terenu ter znanstveno raziskovalno delo za napredek gradbinstva in splošne stanovanjske graditve.

Konferenca je popoldne izdelala delovni načrt komisije za letošnje leto. Na konferenci proučujejo tudi vprašanja v zvezi z družbenim upravljanjem stanovanjskega sklada. Posebno pozornost bodo posvetili finanstranju nadaljnje graditve stanovanj.

Turistična gospodarska razstava odprta v Ljubljani

Ljubljana, 30. jun. Danes ob 11. dopoldne je bila v prostorih bivše kavarne »Emonec« odprta turistična gospodarska razstava, prirejena v okviru II. ljubljanskega festivala. Otvoritvi so prisostvovali predstavniki MLO, s predsednikom dr. Dermastjem na čelu ter zastopniki gospodarskih in turističnih organizacij. Ob otvoritvi je o pomenu festivala in razstave spregovoril predsednik ljubljanskega Turističnega društva tov.

II. LJUBLJANSKI FESTIVAL

1. JULIJA OB 20,30: Večer opernih arij. Pojejo V. Bukovčeva, N. Vidmarjeva, R. Franc in Frid. Lupša. Dirigent Bogo Leskovic.

3. JULIJA OB 20,30: Opera »Glumačie« in balet »Lectovo srce«. Zagrebska opera.

RAZSTAVE:

Razstava klasicizma in romantike na Slovenskem v Narodni galeriji. Odprta od 10. do 18. ure.

Spominska razstava Nika Pirnata v Jakopičevem paviljonu dnevno od 9. do 19. ure, ves čas festivala.

Razstava zemljepisidov na Slovenskem v Narodni in univerzitetni knjižnici. Odprta od 10. do 13. ure, ob nedeljah od 9. do 13. ure.

Zbirke Narodnega muzeja v zvezi z Etnografskim in Prirodoslovnim muzejem so v času festivala odprte od 9. do 13. ure.

Mestni muzej je v času festivala odprt od 10. do 13. ure.

dr. Vatovec, nakar je v imenu Turistične zveze Slovenije proglasil razstavo za odprto član upravnega odbora Stane Renko. Zanimiva in izredno okusno prirejena razstava bo prav gotovo privabila ljubljance in tujce.

PROSLAVA DESETE OBLETNICE SNOS

Dne 21. in 22. julija letos bo v Crnomlju množična proslava 10. obletnice I. zasedanja Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta. Glavna proslava bo 22. julija, ko bo svečano zasedanje Ljudske skupščine LRS ob udeležbi preživelih udeležencev I. zasedanja SNOS; po končanem slavnostnem zasedanju pa veliko politično zborovanje. Na predvečer glavne proslave, t. j. 21. julija, bodo na raznih krajih v okraju Crnomelj odkrili spominske plošče zastopniki ustanov, ki so bile pred desetimi leti osnovane pri SNOS, kot njegove aparat.

Podrobnejši program in obvestila o sami proslavi bodo še objavljena. Okrajni odbori SZDL in druge organizacije pa naj takoj javijo število udeležencev za glavno proslavo 22. julija na Okrajni odbor SZDL Crnomelj.

70-letnica Slovenske posojilnice in hranilnice v Kopru

Koper, 30. junija Slovenska hranilnica in posojilnica v Kopru je praznovala te dni 70-letnico ustanovitve. Ustanovljena je bila leta 1884 in je bila najstarejši slovenski denarni zavod v vsej Istri in na

Seja predsedstva Glavne zadrudne zveze FLRJ

Beograd, 30. junija V Beogradu se je davi začela seja predsedstva Glavne zadrudne zveze FLRJ, ki razpravlja o najbolj perečih vprašanjih zadrudništva. Predstavniki republiških zadrudnih zvez bodo na tem sestanku razložili svoje pripombe o izvajanju uredbe o kmetijskem zadrudništvu in o kreditiranju kmetijstva. Razpravljali bodo tudi o zatiranju gospodarskega kriminala v zadrudnih.

Komisija za mednarodne stike bo predložila poročilo o sodelovanju naših zadrudnih organizacij z zadrudnimi gibanji drugih držav. Razpravljali bodo tudi o odnosu do gospodarstva ob izdelavi družbenih planov za prihodnje leto.

področju Slovenskega Primorja.

Do likvidacije med italijansko fašistično okupacijo Istre in Slovenskega Primorja se je ta, kakor tudi ostale denarne ustanove Slovencev, nenehoma krepila in postajala čedalje važnejši činitelj v naraščanju gospodarske moči domačega slovenskega prebivalstva. Pred likvidacijo je imela 1085 članov in mnogo denarja. Po osvoboditvi leta 1947 je bil ta stari denarni zavod domačih Slovencev obnovljen. Samo lani je obnovljena hranilnica in posojilnica izplačala 40 milijonov din potrošniških kreditov. M. P.

Natečaj za investicijska sredstva

Beograd, 30. junija Narodna banka FLRJ je razpisala natečaj za investicijska posojila iz sredstev splošnega investicijskega sklada gospodarskim in zadrudnim organizacijam, ki imajo pravico do registra. Ustanove s samostojnim finanstranjem in ljudski odbori bodo na tem natečaju dobivali posojila izključno za nabavo traktorjev, domačih ali uvoženih kmetijskih naprav in strojev. Če bodo stroji uvoženi bo Narodna banka dajala posojilo samo tedaj, če bo prosilec posojila zagotovil potrebna devizna sredstva, o čemer bo predložil banki pismene dokaze.

Prošnjo za posojilo na tem natečaju je predložiti podružnici Narodne banke FLRJ, v kateri ima prosilec posojila tekoči račun oziroma žiro račun, najdlje do 20. julija 1954. Po objavi pogojev natečaja v naslednji številki »Uradnega lista« bo Narodna banka izdala podrobna navodila o natečaju.

Hidrocentrala v Jablancih bo začela poskusno obratovati

Podjetje »Hidrogradnja« v Jablancih je sklenilo julija zapreti zatvornico hidrocentrala Jablancice, za katero naj bi v približno 20 dneh nastalo jezero. Sodijo, da bodo konec julija preizkusili pre agregate te velike hidrocentrala.

Gradbena podjetja in komuna

Čedalje več govorimo o odnosih med podjetji in komunami in o tem daži mnogi razpravljajo. Vsekakor opažamo jasno izraženo težnjo posameznih ljudskih odborov, da »pritisakajo« na sklade gospodarskih organizacij. Največ takih primerov je v gradbenih podjetjih.

Ko je Združenje gradbenih podjetij FLRJ proučevalo položaj gradbenih podjetij v letošnjem letu in pripravljalo predloge za spremembo nekaterih predpisov, ki bi omogočili pravilno delo v gradbeni operativni v letu 1955, je med drugim upoštevalo, da instrumenti posameznih komun v sedanjih razmerah destimulativno vplivajo na njihove delovne kolektive in na celotno raven cen v gradbeništvu. To se dogaja po njihovem mnenju zato, ker gradbena podjetja po naravi svojega dela niso vezana zgolj na en ljudski odbor, marveč na dva, tri ali še več, in ker nimajo »svoje« komune, ki bi skrbelo za njihov razvoj in napredek. Vsako podjetje se upravlja po sklepih tistih ljudskih odborov, na katerih ozemlju je gradbišče. Posledica tega je, da je gradbeni objekt istega gradbenega podjetja, denimo v Valjevu (kjer so instrumenti komune zelo ostri — komuni 80, podjetju pa 20%) neprimerno dražji od enakega objekta, ki ga grade v Beogradu (kjer so odnosi nekoliko milejši — 55%: 45%), še dražji pa od objekta v Sarajevu, kjer je odstotek za razdelitev presežka dobička najugodnejši — 30 : 70%).

Imamo tudi analizo s številnimi primeri komun in višino odstotka dobička, ki ga dajejo na razpolago podjetjem. V večini primerov znaša to razmerje 70 : 30, dalje 80 : 20 in celo več — 89 : 11 (Jajce).

Da bi našli izhod iz takšnega položaja, Združenje gradbenih podjetij predlaga, naj bi se gradbeništvu predpisali enotne instrumente za delitev dobička med komunami in podjetji za vse ozemlje FLRJ, denimo 50 : 50, češ da bi samo takšen ukrep zagotovil enake delovne pogoje. Predlaga tudi, naj bi obračunavali celotne dohodke za podjetje kot celoto, posameznim komunam pa zagotovili delež v dobičku tako, da bi komunam namenjeni ostanek razdelili na posamezne mestne ljudske odbore v skladu z obračunskim plačilnim skladom na posameznih področjih.

Drži, kar trdi tudi Združenje gradbenih podjetij FLRJ, da posamezne komune brez posebnih razlogov uporabljajo splošne instrumente za sklade gospodarskih organizacij, zlasti kadar finanstrajo, zlasti kadar finanstrajo za objekte kdo drug. Zaradi čedalje bolj krepila, N. Djurđić

takšne politike se čisto zmanjšajo viri bodočih večjih dohodkov, ki bi jih imela podjetja s povečanjem proizvodnje. Od tega bi imela korist tudi komuna. Takšno kratkovidno gospodarsko politiko komun je treba kritizirati, toda konkretno, ob upoštevanju pogojev vsake izmed njih.

Na drugi strani pa je treba določanje odstotka pri dobičku presojati kot izključno pravico komun. Zato ne moremo govoriti o tem, da bi določili enotne instrumente za vso FLRJ. Zdravilno delo v gradbeni operativni v letu 1955, je med drugim upoštevalo, da instrumenti posameznih komun v sedanjih razmerah destimulativno vplivajo na njihove delovne kolektive in na celotno raven cen v gradbeništvu. To se dogaja po njihovem mnenju zato, ker gradbena podjetja po naravi svojega dela niso vezana zgolj na en ljudski odbor, marveč na dva, tri ali še več, in ker nimajo »svoje« komune, ki bi skrbelo za njihov razvoj in napredek. Vsako podjetje se upravlja po sklepih tistih ljudskih odborov, na katerih ozemlju je gradbišče. Posledica tega je, da je gradbeni objekt istega gradbenega podjetja, denimo v Valjevu (kjer so instrumenti komune zelo ostri — komuni 80, podjetju pa 20%) neprimerno dražji od enakega objekta, ki ga grade v Beogradu (kjer so odnosi nekoliko milejši — 55%: 45%), še dražji pa od objekta v Sarajevu, kjer je odstotek za razdelitev presežka dobička najugodnejši — 30 : 70%).

Imamo tudi analizo s številnimi primeri komun in višino odstotka dobička, ki ga dajejo na razpolago podjetjem. V večini primerov znaša to razmerje 70 : 30, dalje 80 : 20 in celo več — 89 : 11 (Jajce).

Da bi našli izhod iz takšnega položaja, Združenje gradbenih podjetij predlaga, naj bi se gradbeništvu predpisali enotne instrumente za delitev dobička med komunami in podjetji za vse ozemlje FLRJ, denimo 50 : 50, češ da bi samo takšen ukrep zagotovil enake delovne pogoje. Predlaga tudi, naj bi obračunavali celotne dohodke za podjetje kot celoto, posameznim komunam pa zagotovili delež v dobičku tako, da bi komunam namenjeni ostanek razdelili na posamezne mestne ljudske odbore v skladu z obračunskim plačilnim skladom na posameznih področjih.

Drži, kar trdi tudi Združenje gradbenih podjetij FLRJ, da posamezne komune brez posebnih razlogov uporabljajo splošne instrumente za sklade gospodarskih organizacij, zlasti kadar finanstrajo, zlasti kadar finanstrajo za objekte kdo drug. Zaradi čedalje bolj krepila, N. Djurđić

OB SIAMSKI ZAHTEVI

V OZN pričakujejo, da bo v kratkem prišlo do važnih sklepov

Siamski predstavnik je izjavil, da zanj ne bi bil sprejemljiv noben sporazum o Indokini, če ne bi imel poroštev ZN

New York, 30. jun. (Tanjug). Enajst dni po začetku invazije proti Guatemali, stalno menjanje vlad v tej deželi kaže, da Združeni narodi brzkone ne bodo več razpravljali o tem problemu tako, kot so storili minuli teden. Hkrati bodo v tej svetovni organizaciji ponovno sprožili vprašanje siamske zahteve, naj bi se Generalna skupščina ukvarjala z Indokino. Generalni tajnik OZN Hammarskjöld, ki bi moral včeraj odpotovati v Ženevo na zasedanje Ekonomskega svetovnega sveta, je to potovanje odložil do sobote. Včeraj popoldne je sprejel siamskega predstavnika princa Vajtakona, s katerim je razpravljal o zahtevi, naj bi v bližnji prihodnosti bilo zasedanje Generalne skupščine OZN.

To zasedanje bi bilo samo nadaljevanje VIII. rednega zasedanja, ki so ga samo odložili in na katerega dnevnem redu je še vedno korejsko vprašanje. Edino vprašanje, ki je ostalo odprto, je mnenje siamskega predstavnika problem, kdaj naj bi zasedanje sklicali. Princ Vajtakon je v zvezi s tem dejal, da bo vsakor upošteval francosko željo, da bi do 20. julija dosegli sporazum o Indokini, da ga pa to ne bo oviralo, da ne bi sprožil zahtevo o sklicanju Skupščine OZN tudi pred tem rokom. Tu sodijo, da Generalna skupščina OZN ne bi mogla obravnavati samo vprašanje, ali je treba poslati opozovalce na siamsko mejo proti Laosu in Kambodži, temveč bi morala razpravljati o daljnovežnih vprašanjih, včevši problem predstavništva Kitajske v OZN. Siamski predstavnik je izjavil, da zanj ne bi bil sprejemljiv noben sporazum o Indokini, če ne bi imel poroštev Združenih narodov. Spričo tega v OZN pričakujejo, da bo prihodnje dni prišlo do silno važnih sklepov in sodijo, da bi bil to tudi razlog za pot generalnega tajnika OZN v Ženevo. V diplomatskih krogih v OZN je slišati pripombe glede te siamske zahteve, da je za OZN zelo neprijetno, da o tej zahtevi govore prav zdaj, ko je Varnostni svet odločil kakršne koli ukrepe glede Guatemale. V Guatemali je šlo za oboroženo invazijo, tu pa gre le samo za strah Siama, da bi utegnil biti mir na njegovih mejah porušen.

Čedalje več tržaskih družin prejema podporo

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Trst, 30. junija. — Tudi iz uradnih podatkov angloameriške vojaške uprave cone A STO povzemamo, da je v Trstu čedalje hujska gospodarska kriza. Računajo, da je samo v prvem četrtletju t. l. prišlo za podpore nad 3000 družin več kot v istem razdobju minulega leta. M. P.

DANES PO SVETU

Odstopi v Guatemali

V nedeljo zvečer je guatemalski predsednik Arbenz odstopil in izročil oblast poveljniku vojske polkovniku Diazu. Nemogoče je na temelju doslej znanih podatkov dočeti polno jasnosti razloge za to notranje spremembe v guatemalski vladi. Mnenja in domneve so različne, kakor tudi prvi odmevi na te dogodke. Kaže, da je Arbenz odstop iz nenadil tudi napadalec. Storiil so vrsto protislovnih peticij in izdali nekaj poročil. Grozeč z novimi letalskimi napadi je radijska postaja polkovnika Armasa objavila, da ne prizna Diazove vlade. Pripomniti je treba, da so k temu poročilu v ponedeljek dodali tudi vest, da je kaptulacija vladnih enot »pričakovati čez 48 ur«.

Kmalu zatem je prišel ultimatum Diazu, naj pozopre vse funkcionarje iz vrst komunistov, ker bodo v nasprotnem primeru še huje bombardirali glavno mesto. Voditelj napadalec Armas je izjavil, da je bil z Ardenzovim odstopom izpolnjen eden izmed pogojev za premirje ter ponovil, da je drugi pogoj saretacija komunističnih prvkov. Drugače rečeno, Diazu so pozvali, naj stori dejanja, ki sodijo v pristojnost vlade.

V ponedeljek je Diazova vlada proglašala KP Guatemala za nezakonito. Nastal je čuden položaj. Guatemalska vlada je v 24. urah izpolnila (ne glede na motive in ozadje tega) obe zahtevi iz ultimata — toda spopad ni prenehal. Armas je začel

Grčija se zahvaljuje za pomoč Zveznega izvršnega sveta FLRJ

Atene, 30. jun. (Tanjug). Sklep Zveznega izvršnega sveta FLRJ o podelitvi 30 milijonov dinarjev v industrijskih proizvodih za žrtve nedavnega potresa so sprejeli v vsej Grčiji zelo toplo in prisrčno. Vsi časniki objavljajo na prvih straneh vest o tem, poudarjajoč zlasti, da ne gre zgolj za gmočno pomoč, marveč da je to hkrati tudi izraz prijateljskega sočustvanja jugoslovanskih narodov.

V zvezi s tem je poslanec in častni predsednik mesta Misologji Hristos Evangelatos poslal jugoslovanskemu veleposlaniku v Atenah Radošu Jovanoviću brzojavko, v kateri se je prisrčno zahvalil za pomoč jugoslovanske vlade.

Kavni nasadi v okolici Nairobija

69 let, toda sprtno je držala v rokah volan, ko smo se peljali delno po cesti, delno po mokrih kolovozih v samotni kraj na robu velikega gozda. Njeno pripovedovanje je zanimivo, ker se močno razlikuje od pripovedovanja vseh drugih farmarjev,

je nam, Jugoslovanom, pri večerji dobesedno rekla o svojih delavcih črnih Kikuju: »To so mirni, dobri in pridni ljudje. Rada jih imam, pa tudi oni me ne sovražijo. Prepričana sem, da je vseh petintrideset organiziranih Mau Mau. Ko smo to slišali, smo se nasmehnil, ker nam je bilo tedaj nerazumljivo, zakaj je vodja te mednarodne turnee po Keniji o. Wilkins dodelil nam, Jugoslovanom, prenočišče pri tej, po letih stari, telesni in živčno dobro ohranjeni, po nazorih pa zelo sodobni ženi, Evropejki, živeči v tem samotnem kraju doline Rift v Ekvatorialni Keniji. Bili smo zadovoljni, da smo prenočevali pod popolno oblastjo petintridesetih pripadnikov gibanja Mau Mau.

Ob slovesu smo vprašali našo gostiteljico, gospo Krand, zakaj ne proda svojega posestva in ne odpotuje k hčeri v London, da bi v miru preživela konec svojega življenja. Odločno nam je odgovorila: »Ze od leta 1912 živim med temi ljudmi. Sprijateljila sem se z njimi. Čeprav sem sama na svetu, brez svojcev, hočem ostati pri njih, delati z njimi in dočakati smrti v tem kraju.«

Ves čas našega potovanja po Keniji in daljšega bivanja v Nairobiju je govorila tako o črnih Kikuju samo gospa Krand in nihče drug. Vsi ostali farmarji in belci sploh so največkrat trdili: »Črnci so leni, to so sami tatovi, zahrbtni in nezaupljivi ljudje.«

Ko smo se vračali iz mesta Nakuru po neskončni dolini Rift, smo se peljali kakih 150 kilometrov skozi značilne afriške savane, travnate stepe, porasčene z visoko travo in preprežene z akacijami in nekaj metrov visokimi kaktusi, s trnovimi grmički in afriškimi rastlinami. Opazovali smo črede antilop, zebur, gazel in žiraf, jate

Osamljeno mnenje o črnih Kikuju

nojev ter pitc marabu in flamingo. Vsa dolina Rift pa ni ... kšna. V njej so tudi bujna polja koruze, sladkornega trsa, sirska, banan ter raznovrstnega drugega sadja in sočivja. Tu so tudi živinorejske farme belcev, pašniki ter večja ali manjša jezera.

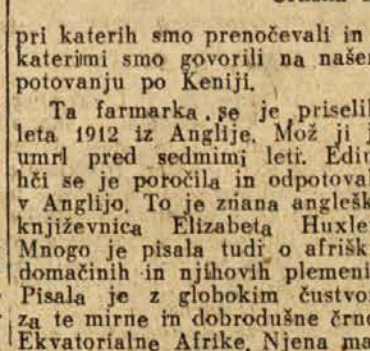
Iz doline Rift smo se vzpenjali prek gozdnatih grebenov gorskega venca, razprostirajoče

Črnka iz plemena Kipsigis

ga se na obeh straneh doline, od Rudolfovega do jezera Niasa. Onkraj obrobnih grebenov Rifta smo prispeli na področje črncev Kikuju. Hodili smo po gostih naseljih mimo neštevitih raztresenih »stukule« zamorskih hišic, kombinaciji valja s čolnom podobni strehi iz slame ali listov. Hišice imajo samo vrata, oken pa sploh ne. Valj (zidovi) je spleten iz bambusa ali protja od zunaj, ponekod pa tudi znotraj oblepljen z glino. Sredi hišice je ognjišče, na katerem kuhajo v glinastih posodah polento in fižol ali sojo. Pod je v hišici iz stepane prsti. Pohištva je malo, tu pa tam iz usnja, volnena ali iz listov narejena odeja, nekaj obleke, obešena na kljukah na notranjih stenah, dalje volte suhe bučice za vodo in mleko, glinasta posoda in kako glasbilo z žicami, podobno naši tamburici ali goslim. Vmes je videti sem pa tja tudi okrogel usnjen boben.

Na poti skozi naselja črncev smo opazili, da je vsaka ped zemlje obdelana, da so parcele majhne, da hodi in dela po teh njivah mnogo moških in žensk, mnogo pa je povsem nagih, toda lepih, zamorskih deklic. Na poti proti Nairobiju je čedalje več gozdov in evropskih pritrčnih hiš z veliko verando ter mnogo cvetja in okrasnih dreves. Te hiše so lastnina belcev, Indijancev ali Arabcev. Zamorski stukule stoje zunaj mesta. Vaso Gajč

Črnska hiša v Keniji

pri katerih smo prenočevali in s katerimi smo govorili na našem potovanju po Keniji. Ta farmarka je je priselila leta 1912 iz Anglije. Mož ji je umrl pred sedmimi leti. Edina hči se je poročila in odpotovala v Anglijo. To je znana angleška književnica Elizabeta Huxley. Mnogo je pisala tudi o afriških domačinih in njihovih plemenih. Pisala je z globokim čustvom za te mirne in dobrodušne črnce Ekvatorialne Afrike. Njena mati

NEAPELSKI KONGRES DEMOKRŠČANSKE STRANKE

Kompromis Fanfani: De Gasperi

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Rim, 30. junija. Dve okoliščini je poudaril De Gasperi v svojem poročilu kot značilni za politično dejavnost Demokrščanske stranke v trenutku, ko se je začel kongres v

Neaplju. Prva je, da postavlja novi socialni in gospodarski položaj pred stranko tudi določene socialne in politične zahteve, druga pa, da deluje ta stranka v deželi, v kateri je sedež katoliške Cerkve. Po De Gasperjevem mnenju delujeta obe okoliščini v smeri nujnega kovanja solidarnosti vseh katoličanov ne glede na razredne razlike, v smeri »družbenega izenačenja«, ki naj ga uresniči klerikalna vlada in država.

Na kongresu pa sta ti dve uradno razglášeni okoliščini nenehoma zavedali druga od druge. V neapelskem gledališču, kjer je zasedal kongres, so govorili zadnje dni toliko različnih jezikov, da je demokrščanska stranka res zaslužila vzdevek »Babilonska stranka«. Pri tem je treba omeniti tudi nekaj novih dejstev. Desnica je malone izgnila med delegati, bila je primorana k umiku. Gronchijeva levica je bila bučna, ko si je prizadevala kljubovati napadu fanfanijevcev. Le-ti hočejo prikazati Gronchija kot navižna, ki je pod vplivom zunaj njegove stranke. Izrazilo so se uveljavili Fanfanijeva zmerna leva struja in Pastorejev sindikalisti.

Fanfani izključuje sodelovanje s profašističnimi strankami in z Nennijem. Fanfani je za vladno štiristransko koalicio v prepričanju, da morajo biti demokrščani sami pobudniki socialnih reform in da za to Nenni ni potreben. Ko je Fanfani v svojem govoru dal svojo garancijo za podporo Scelbovi vladi, je s tem tako zelo pripomogel k štiristranskemu bloku centra, da po tem kongresu ni treba pričakovati nobene bistvenejše spremembe v dosedanji orientaciji. F. Barbieri

„Enotnost“ ali okupacija?

V Vzhodni Nemčiji imajo te dni čuden referendum, kakršnih pozna svet malo. Narodna skupščina Vzhodne Nemčije je konec maja sklenila, da bo 27., 28. in 29. junija splošen referendum, v katerem naj vsak nad 16 let star državljan odgovori na naslednje vprašanje:

»Ali ste za mirovno pogodbo in umik okupacijskih čet ali pa za evropsko obrambno skupnost, bonnsko in pariško pogodbo ter za to, da ostanete okupacijske čete pri nas še 50 let?«

Nihče ne more dvomiti o izidu tega glasovanja. Nobenega dvoma ni, da se bo velika večina vzhodnonemških državljanov izrekla za mirovno pogodbo in umik okupacijskih čet. Če bi v katerikoli okupirani državi vprašali: Ali želite, da okupator ostane v vaši deželi, ali pa bi se boljše počutili brez njega, bi bil odgovor že vnaprej dobro znan.

Cisto drugače pa je vprašanje, ali ima alternativa, pred katero stoji vzhodnonemški volivci, sploh kako stvarno podlago. Iz te alternative bi lahko povzeli, da je EOS, oziroma bonnska in pariška pogodba ovira na poti k sklenitvi mirovne pogodbe in združitvi Nemčije. To pa očitno ne drži. Izhoda iz položaja niso našli niti pred sklenitvijo teh pogodb. Pozneje, na berlinski konferenci, so se jasno pokazalo, da si sovjetska vlada sicer na vse kriplice prizadeva, da bi spreprečila vzpostavitev EOS oziroma oborožitve Zahodne Nemčije, hkrati pa tudi, da se sploh ne namerava odpovedati svojim položajem v Vzhodni Nemčiji. Nič ne kaže, da bi bila SZ medtem spremenila svoje stališče, to se pravi, da bi bila za stvarno demokratično ureditev nemškega vprašanja, za združitve in vzpostavitev suverenosti te dežele.

Zato je glasovanje vzhodnonemških volivcev povsem akademično. Glasujejo naj za pravilno, toda ne konkretnizirano načelo (na glasovnicah ali v določbah plebiscita niso zahtevna pota, po katerih bi prišlo do njegove uresničitve) in proti konkretni vojaško-politični zvezi.

ska vlada, ter vzbudil vtis, da je prav EOS edina kriva, da je Nemčija razdeljena. Molotov je še enkrat nastopil v viogi borca za nemško enotnost, ne da bi pri tem karkoli razlikoval. Uporabili je adute za dohodno konferenco: omogočiti vzhodnonemški vladi, da postane nosilec uspešne glasovalne akcije, kar je prav ob obilnici nemtrov z dne 17. junija še posebno važno.

Kaj pa bo ta referendum pravzaprav dokazal? Da žele Nemci enotnost svoje dežele? To je že tako stehernemu jasno. V tej luči ves plebiscit ne sega čez okvire nekoliko cinične in dokaj primitivne propagandne akcije. G. A.

boj proti vladi kot bi proti »komunistu Arbenzu in komunistični nevarnosti v Guatemali. Z odstopom Arbenza in prepovedjo KP so mu obo argumenta izblili iz rok. On pa je šel dalje, kot da se ni nič zgodilo.

Napovedal je nadaljnja bombardiranja glavnega mesta, ker »nova vlada polkovnika Diazu ni sprejela pogojev«. Hkrati je Armas izjavil, da je Diaz »samo figura, za katero se skrivajo komunisti«.

Nagle spremembe v ravnanju Armasa kažejo, da si napadlec (in tišči, ki jih podpirajo) prizadevalo preprečiti, da bi se jim »politčni argumenti ne izmuznili iz rok. V tej naglici in hlastanju je tudi prišlo do navedenih neologizmov. Zato se ni čuditi, da je napadalec Armas — ki je med drugim razglasil razpustitev Kongresa in spremembo ustava — v eni sapi proglasil spremembo vlade za neustavno. Zato se tudi ni čuditi, da je »sklepeč« se na ustavne določbe. (ki jih hoče spremeniti) in pravice kongresa (ki ga je razglasil za razpuščenega) označil imenovanje Diazu za »uzurpacijo oblasti«.

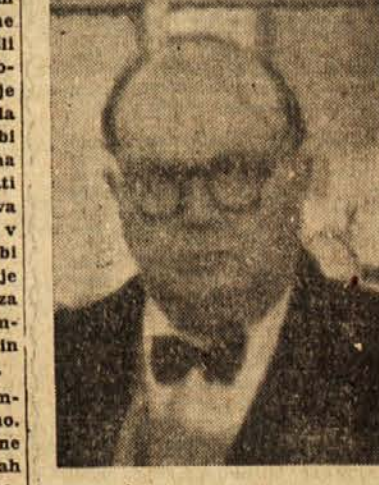
Položaj je še nadalje ostal nejasen. Prvi Diazovi ukrepi so pričali o prizadevanju, da bi utrdil položaj vlade. Vest o njegovem odstopu, kakor tudi o sporazumu glede premirja — napravljajo položaj še bolj nejasen. Dogodki se vrste z veliko nagloto. Morda nam bo današnji dan nudil nove momente, ki bodo jasneje osvetlili najnovejšo dogajanje v Guatemali. G. A.

Z VSEH STRANI SVETA

FRANCIJA

Spaakovi razgovori v Parizu

Pariz, 30. jun. (AFP). Predsednik francoske vlade in zunanji minister

Paul Henri Spaak

Mendès-France se je davi v francoskem zunanjem ministruv stal z belgijskim zun. ministrom Spaakom. Po krajšem razgovoru je bil belgijski minister z ostalimi osebnostmi gost na kosilu, ki ga je na njegovo čast priredil francoski ministrični predsednik Mendès-France.

HONGKONG

Ču En Laj prispel v Hongkong

Hongkong, 30. jun. (AFP). Predsednik kitajske vlade in zunanji minister Ču En Laj je prispel davi iz Ranguna na tukajšnje letališče. Dopolodne je nadaljeval pot v Peking.

ZDA

Izredna seja Organizacije ameriških držav

Washington, 30. jun. (USIS). Na sinočnji izredni seji so s 17 glasovi proti enemu sprejeli predlog Organizacije ameriških držav, naj bi se 7. julija v Rio de Janeiru sestali Svet zunanjih ministrov. Ekvadorski delegat je glasoval proti, urugvajski pa se je vzdržal pri glasovanju. V resoluciji, sprejeti na tem sestanku, je med drugim poudarjeno, da mora konferenca Sveta zunanjih ministrov proučiti vprašanje nevarnosti »mednarodnega komunizma« za mir in varnost Zahoda in da hkrati najde sredstva za boj proti tej nevarnosti.

Brzojavka Trumanu

Kansas City, 30. jun. (AFP). Bivši predsednik ZDA Harry Truman, ki je bil te dni operiran, je prejel danes brzojavko britanskega ministrskega predsednika Churchilla in ministra »Edena«, v kateri mu želita skorajšnje ozdravljenje.

Sestanek Dulles—Casey

Washington, 30. jun. (AFP). Avstralski zunanji minister Richard Casey, ki je na obisku v Washingtonu, se je popoldne sestel z ameriškim zunanjim ministrom Dullesom. Po enournem sestanku je Casey izjavil,

da je imel z Dullesom »zelo koristen razgovor o najvažnejših perečih vprašanjih«.

KENIJA

29 pripadnikov Mau-Mau ustreljenih

Nairobi, 30. jun. (Reuter). V nairobiškem zaporu so izvedli smrtno obsodbo nad skupno 29 pripadnikov organizacije Mau-Mau. Le-ti so bili obtoženi subojev in hošenja orožja.

INDIJA

Tisk o razgovorih v Washingtonu in Delhiju

New Delhi, 30. jun. (Tanjug). Poročila, ki so bila objavljena po razgovorih v New Delhiju in Washingtonu, omogočajo vsakomur, da presodi, kako so se državniki v teh razgovorih lotili problemov, ki zdaj tarejo svet, piše v svojem uvodniku vladi nacioneni »Hindustan Times«. Časnik sodi, da je Churchill v Washingtonu »dejansko opustil svoje prvotno stališče in prešel na ameriško stran« in kar te še hujske, da je dejansko skupaj z Eisenhowerjem objavil Francozom nagrado, če bodo ostali nepopustljivi glede Indokine. Časnik »Statesman« piše, da delhijski komunikje vsebuje načela, ki omogočajo, da bi v spremenjenih mednarodnih pogojih sprožili nove akcije, ter pripominja, da bi bilo predvsem treba ustaviti sovražnosti v Indokini, potem pa dati Kitajski v OZN mesto, ki ji pripada. Časnik piše, da je delhijski komunikje dal formulo o mirnem sožitju, ki je omogočila, da so uinkovito zavrgli zahtevno pokroviteljstvo. Poudarjajoč, da bi obrambni pakt za jugovzhodno

LUXEMBURG

Nova vlada

Luxemburg, 30. jun. (AFP). Novi luxemburški ministrični predsednik krščanski socialist Joseph Bech je sestavljal danes novo vlado. Na splošnih volitvah 30. maja so krščanski socialisti dobili 26 izmed skupno 82 mest v novem parlamentu.

AVSTRILIJA

Letalska proga Moskva—Pariz

Moskva, 30. jun. (AFP). V Moskvi je bil dosežen sporazum med francoskimi in sovjetskimi predstavniki o uvedbi letalske proge Moskva—Pariz. Sporazum sta podpisala francoski veleposlanik v Moskvi in sovjetski predstavnik civilnega letalstva maršal Zavoronkov.

17 milijard šilingov škode od okupacije

Dunaj, 30. jun. (Tanjug). Škodo, ki jo je Avstrija utrpela od 1945 do konca 1953 zaradi zadrževanja tujih enot v deželi in raznih ukrepov okupacijskih oblasti, cenilo na 17 milijard šilingov. Govorče o tem vprašanju v parlamentu je zvezni koncler ing. Raab podal poročilo o škodi. Največjo škodo — 8,3 milijarda šilingov — pomenilo izgube s priče izkoračenja avstrijskih natihih polj po sovjetskih okupacijskih oblasteh.

Preobrat na trgu cementa

Cementa ne primanjkuje več in ga celo ponujajo — V trgovini je cena že popustila, pa tudi industrija bo morala s ceno navzdol

Se dobro so nam v spominu težave, ki so nastopile lani v preskrbi s cementom. Marsikatero delo je lani zastajalo, ker cementa ni bilo. Te težave so podjetja, ki trošijo cement ali trgujejo z njim, zapeljale, da so si ga za letos skušale zagotoviti čim več.

Seveda je ta položaj vplival tudi na cene. Slovenske tovarne, ki so lani v začetku leta prodale cement (N 400) po 12 din, so ga podražile na 14 din, potem pa na 16 oz. 16.50 din. Utemeljile so podražitev predvsem s tem, da niso dobile potrebnih investicijskih kreditov in so jim nujno potrebna sredstva za neodložljivo obnovo iztrošenih naprav. Toda še bolj so

cene dvignila nekatera trgovska podjetja, ki so šla s cenami čez 20 din, da celo na 24, 28 in v nekaterih primerih kar 30 din za kilogram.

Kmalu pa se je izkazalo, da je bil ta apetit podjetij po cementu prevelik. Zlasti potrebe kmetijstva je trgovina mnogo previsoko ocenila. Razen tega se je začetek gradbene sezije precej zavlekel in danes marsikatero gradbeno podjetje ne more prevzeti oziroma plačati vsega cementa, ki ga je s pogodbo naročilo za postopno dobavo. Pa tudi trgovska podjetja, ki so sklenila pogodbe za pretiranje količine cementa, so se znašla v velikih težavah ter so začela cement ponujati drugim podjetjem. Prevelike zaključke so za cement sklenile tudi nekatere družbene organizacije. Cement, ki ga še niso prevzele iz tovarn, so začele prepredajati raznim drugim podjetjem, čeprav je njihova naloga le oskrbovati s cementom kmetijske zadruge in kmete.

Veliko ljubljansko trgovsko podjetje »Gradbeni material«, ki se je moralo konec lanskega leta pri sklepanju pogodbe s trboveljsko cementarno zadovoljiti s 100 tonami cementa, je moralo letos sprejeti ponudbo Okrajne zadruge zveze v Celju za vagon cementa po 18 din franko. Trbovelje, čeprav je tovarniška cena franko Trbovelje 16 din. Podjetje pa je celo iz Novega Sada dobilo ponudbo za cement franko Trbovelje, seveda po 18 din. Nadaljnjih ponudb pa to podjetje ni sprejelo, ker se mora ravnati pri prodaji cementa po tovarniških cenah. Zanimivo bi bilo ugotoviti, kako so navedeni pogodbeniki kot kupci trboveljskega cementa disponirali količine po sklenjenih pogodbah, ker so očitno precejšen del kupljenega cementa prepredali.

Tako verženje s cementom pa je kmalu prenehalo, kajti danes dobi lahko vsako gradbeno ali trgovsko podjetje cement naravnost iz tovarne po tovarniški ceni, tudi če nima pogodbe, to pa zaradi tega, ker so bile tovarne prisiljene ustaviti dobavo po zaključkih tistim kupcem, ki zaključenih količin ne morejo prevzeti oziroma plačati.

Vse kaže, da je prišlo do bistvenega preobrata na trgu s cementom. Do tega je tudi moralo priti, kajti obseg gradbenih del letos ne bo večji kakor je bil lani, verjetno pa bo še manjši, proizvodnja cementa pa se dviga v na-

sprotju z lanskim letom, ko je celotna proizvodnja dosegla le 1,281.000 ton nasproti 1,313.000 ton v prejšnjem letu. Po družbenem planu pa bo letos proizvodnja znašala 1,450.000 ton in bo za potrebe domačega trga na razpolago približno 8% več cementa kakor lani. Tudi zastoj, ki je nastopil v proizvodnji cementa v prvih dveh mesecih letošnjega leta zaradi pomanjkanja električne energije, ne bo bistveno vplival na celotno proizvodnjo v letošnjem letu, kajti že v prvih štirih mesecih je naša cementna industrija dosegla za 12% večjo proizvodnjo kakor lani v istem razdobju, namreč 409.000 ton nasproti 362.000 tonam v prvih štirih mesecih lanskega leta.

DELAVSKO UPRAVLJANJE pomaga odkrivati škodljivce

Delavski svet ljubljanskega trgovskega podjetja »Grmada« je obračunal z nepošteno poslovodkinjo

Ljubljana, 30. junija. V ljubljanskem trgovskem podjetju »Grmada« je direktor, opozorjen od posameznikov na sumljive pojave, zahteval od predsednika delavskega sveta, da skliče izredno sejo, da bi ugotovili in preprečili nadaljnje nepoštenosti v eni izmed poslovalnic. Seja se je začela večerj popoldne, nadaljevala pa se je danes zjutraj ob 6. uri. Ugotovitve te burne in poučne seje so pokazale, da so se člani delavskega sveta ter upravne odbora, direktor, sindikalni odborniki ter drugi delavci in uslužbenci vestno zanimali za poslovanje v podjetju, zato pa so tudi uspeli odkriti nepoštenosti in škodljivca izločiti.

Priložila je nekaj na ušesa. Priznala je, da je inventuro ponaredila, kar pa je opravičila s tem, češ da nekdo v poslovalnici krađe, ker pa še ne ve kdo, bo škodo sama povrnila. Pri tem je brzokone računala, na bo pri reorganizaciji trgovske mreže v začetku julija postala poslovalnica v Stritarjevi ulici samostojna in da bo ona, poslovodkinja, imela potem proste roke, zaradi česar bo primanjljaj lahko »nadoknadila«. Zato se je tudi skušala odkrivati iz poslovalnice ljudi, ki so se zanimali za poslovanje in so opozarjali vodstvo podjetja na sumljive pojave, pač pa je hotela zbrati okrog sebe osebe svoje sorte.

Ta škodljivec je bila Angela Berčič, poslovodkinja v poslovalnici v Stritarjevi ulici. Pred vojno in med njo sta bila ona in njen mož poslovodje v poslovalnicah take imenovanega »črnega konzuma«, takoj po vojni pa sta imela nekaj časa lastno trgovino. Med vojno sta začela graditi hišo, ki sta jo dogradila po vojni in jo luksuzno opremila. V zadnjih dveh letih sta si z možem kupila avto Olympia, klavir, garnituro preproge, harmoniko, sesalec za prah, doma imata kinoprojektor, slikarja vsakdanje skrbi ju nikakor niso stiskale za vrat. V službi je Angela Berčič sicer poudarjala, da je še vedno ostala »ta črna«, vendar se je na zunanje vedno razvala »po inventuri in so jo izločili tudi za predsednico upravne odbora, zlasti še, ker se je uveljavila kot dobra strokovna moč. Te dni kolektiv še ni poznal njenega podtalnega rovarjenja proti komunistom, sindikalnim odbornikom in vodilnim uslužbencem, saj so njeno »črno« politično prepričanje pojmovali je kot izražanje verskih čustev. Hrbet si je skušala zavarovati s tem, da se je skrila za mladega, še nezkušenega komunisto, predsednika delavskega sveta, ki ga je vzpodbijala za poslovodjo in je zato od njega zahtevala pomoč pri svojih nevednih/poslih.

Inventura v poslovalnici v noči od 3. na 4. april letos je Berčičeva iznenadila, zato je inventurne spiske v nedeljo zvečer nekoliko »popravila«. Zvišala je — seveda le na papirju — zalogo krušne moke od 4 na 504 kg zalogo olja od 1 na »61 liter itd. ter s tem prikazala za okrog 49.000 din večjo vrednost zaloge, kot je bila v resnici. Toda neki članici upravne odbora se je ta inventura, zadržala sumljiva, kar je takoj povedala tudi direktorju. K direktorju pa je prišla tudi Berčičeva in mu svetohlisko dejala, da o veliki noči ne bi rada imela ničesar na vesti in da mora zadržati, da je inventuro sama popravila. Seveda jo k temu priznanju ni prisilila vest, marveč strah, ker je zaslužila, da je direktorju že

delavski svet je sklenil, da mora Berčičeva takoj zapustiti podjetje, seveda pa bo šla sedet tudi na zatožni klopi, pred sodišče. Predsednik delavskega sveta pa je dokončno uvidel, da se je umazal, ker je tako dolgo molčal o nepoštenih zadevah, čeprav je vedel zanje. Zato mu kolektiv ne bo več zaupal funkcije v delavskem upravljanju. O njegovi razrešitvi pa bo delavski svet dokončno sklepal na svoji prihodnji seji.

Naš trgovinski izmenjiva s Kanado bo oživela

Naša trgovinska izmenjiva s Kanado bo oživela

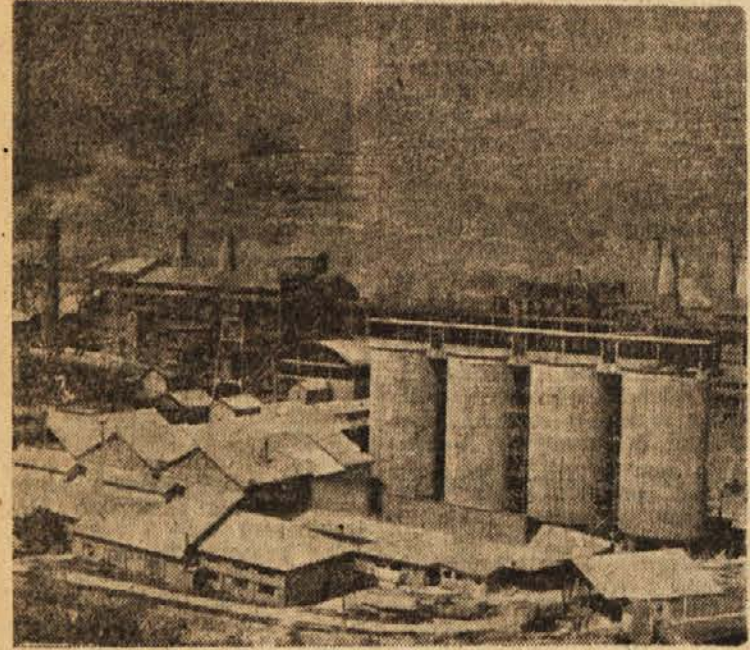
Danes, 1. julija, prispe v Beograd šef oddelka zunanje trgovine za Evropo in kanadskemu trgovinskem ministrstvu g. Nayen-

house. Cilj obiska visokega kanadskega funkcionarja je, ugotoviti možnosti medsebojne izmenjave z jugoslovanskim zunanje-trgovinskim in deviznim režimom. G. Nayenhouse prihaja v Jugoslavijo iz Italije, že prej pa se je mudil v nekaterih drugih evropskih deželah. V Beogradu ostane do 4. julija. Navezal bo stike z našimi pristojnimi funkcionarji in gospodarskimi organizacijami, zainteresiranimi na blagovni izmenjavi s Kanado.

Trgovina med Jugoslavijo in Kanado je bila po vojni dokaj pčela, zlasti zadnji dve leti, ker se gospodarski krogi obeh dežel zanje niso dovolj zanimali. Gospodarski strokovnjaki obeh dežel pa menijo, da imata Jugoslavija in Kanada vse pogoje za znatno večjo blagovno izmenjavo. Zato bo ta obisk mnogo pripomogel k večjemu zanimanju na obeh straneh za vzpostavitev neposrednih poslovnih stikov in takšne ravni medsebojne trgovine, ki bi ustrezala možnostim gospodarstva obeh dežel. (Jugopres)

Na Reki grade 2 ladji za Švico

Reka, 29. junija. Reška ladjedelnica »3. maja« je sklenila pogodbo za graditev dveh tovornih ladij z nosilnostjo po 10.500 ton s paroplovno družbo »Atlantic« v Lausanne.

Tovarna cementa Majdan pri Splitu

Proti neupravičenemu pravedanju

K uveljavljanju novega predpisa o zamudnih obrestih

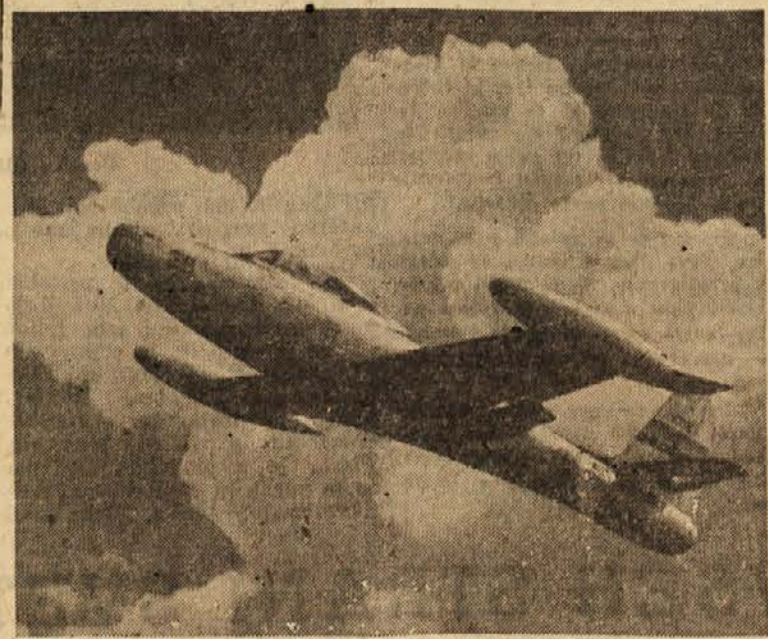
Danes je začel veljati predpis o zamudnih obrestih, izdan v okviru zakona o spremembah in dopolnitvah zveznega družbenega plana, ki ga je nedavno izglasovala Ljudska skupščina. Glavna določba tega predpisa je, da mora podjetje, ki pravčasno ne poravnata dolga drugemu podjetju, plačati zamudne (kazenske) obresti, o katerih višini se lahko prosto dogovorijo, ne smejo pa presežati 12% letno. Če pa se o njih ne dogovorijo, tedaj veljajo zakonite obresti 8%.

zadostuje omeniti, da je bilo lani pred osmi arbitražami blizu 110.000 sporov, samo v petih mesecih letošnjega leta pa nad 82.000. Večina teh sporov se je nanašala prav na neizpolnitev dolžniških obveznosti med podjetji. Mnoga podjetja-dolžniki namreč niso hotela poravnati dolga, ker so čakala, da bi jih tožili pred arbitražo in so šele potem dolg poravnale. Nekatera pa so celo čakala, da jih je arbitražo prek tekočega računa pri banki pristillila k plačilu. To nepotrebno praudanje je imelo svoj smisel prav v tem, da je dolžnik zavlačeval plačilo dolga, medtem pa uporabljal upnikova sredstva kot kredit proti nizkim obrestim samo 5%.

radi nekakšnih posebnih računov. Predpis o novih zamudnih obrestih kakor tudi bodoča tarifa pravnih taks gospodarskih sodišč bosta pevakor pripomogla, da se bodo odnosi med podjetji bolj kakor doslej razvijali po načelih trgovske solidnosti in lojalnosti nasproti poslovnim partnerjem. M. B.

S tem predpisom je zapolnjena vrzel v našem gospodarsko-pravnem sistemu. Z njegovo uporabo bomo odslej odstranjevali več škodljivih pojavov, ki so nastajali med podjetji zato, ker dosedanje zamudne obresti sploh niso mogle odigrati vloge gospodarske sankcije proti malomarnemu dolžniku, ki ni hotel pravočasno izpolniti svojih obveznosti, ker so bile prenizke. Šlo je namreč za to, da je Narodna banka kot edini kreditor gospodarstva že precej dolgo odobravala kreditne podjetjem po višji obrestni meri. Pri tem je seveda hotela omejit neracionalno izkoriščanje obratnih sredstev. Hkrati je podjetje-dolžnik plačalo podjetju upniku samo 5% zamudne obresti.

Ni dvoma, da je tolikšen razmah praudanja podpirala tudi nizka tarifa arbitraž, ki so jo uporabljali na podlagi taks, predpisanih že leta 1948. Zato podjetja pri svojih sporih z arbitražo niso tovegala posebnih pravnih stroškov. Osnutek zakona o gospodarskih sodiščih, ki so ga skupščinski odbori že sprejeli, pooblašča Zvezni izvršni svet, da predpiše novo tarifo za spore pred gospodarskimi sodišči. Bilo bi dobro, da bi pri predpisovanju novih tarif upštevali ne le to, da morajo biti v skladu s sedanjo splošno ravni cen, marveč tudi, da bi z njihovo višino zatirali težnje podjetij, da se praudajo brez upravičenih razlogov ali za-

Reaktivno letalo »Thunderjet F 84«

Kaj vse grozi pilotu v zraku

IZKUŠNJE LETALSKE MEDICINE

Človek, čigar razum je ustvaril napravo za letenje, postaja zdaj s svojimi fiziološkimi potrebami čedalje bolj najšibkejši člen v verigi razvoja letalskega letalstva. Vsem ko se graditvo, motorji, kriila in ostale tehnične naprave letal naglo izpopolnjujejo, se človek ne spreminja, ker je za to potrebno dolgo obdobje evolucije.

Visoke zračne plasti okrog naše zemlje so okolje, ki se mu je moral človek šele privaditi. To ni bilo lahko, pa tudi brez žrtve ni šlo. V veliki višini je našlo smrti že mnogo družnih letalcev, ki so se pred dobrimi 150 leti dotgnili z baloni 8.000 do 9.000 metrov visoko. V veliki višini se ozračje spreminja, ker postaja zrak redkejši, ker je v njem čedalje manj kisika, brez katerega življenje ni možno. Visoko nad zemljo padeta barometrični pritisk in temperatura tako zelo, da človek brez zaščitnih sredstev ne bi mogel ostati pri življenju. Kako se je torej pilotu vendarle posrečilo dvigniti se za 20.000 metrov visoko?

Uraunotežje. Ravnotežje pa v višini preneha, kar zunanji pritisk pada, v notranjosti telesa, v zaprtih votlinah (želodcu, črevesju, srednjem ušesu, votlih zobeh itd.) pa ostane isti kakor na tleh, torej večji od okoliškega pritiska. To povzroči močno širjenje plinov v teh duplinah, znatno napenjanje, raztezanje organov in neznosno bolečine v njih. V višini nad 7000 do 8000 metrov (druga kritična meja), lahko nastane sprostitvev zračnih mehurčkov v krvi, ki pod manjšim pritiskom ne more obdržati v sebi toliko zraka, kolikor ga je vsebala na tleh pri večjem pritisku. Zlasti med naglim dviganjem v velike višine lahko nastanejo v žilah večji mehurčki, ki zapolnijo področja tkiva, da iztisnejo iz njih kri in jih tako omrtnijo. Če gre za središča, važna za življenje (zlasti v možganih), utegne tmeti to katastrofalne posledice.

V še večjih višinah — kakih 19.000 metrov (tretja kritična meja) začneja voda vreti že pri telesni temperaturi (37°C). Ker je v človeškem telesu kakih 60% vode, je porušeno ravnotežje v notranjosti telesa, kar bi povzročilo takojšnjo smrt.

Učinkovita zaščita pred posledicami močno zmanjšane zračne pritiska je hermetično zaprta kabina, ali v primeru, če mora pilot skočiti iz letala, posebno neoprodna obleka, v kateri je stalno povečan zračni pritisk. V novejšem času so izdelali za stratosferne polete takšno obleko, ki se v primeru proboja hermetične kabine hipoma avtomatično napne in zaščiti pilota pred posledicami naglega zmanjšanja pritiska.

Človek po dosedanjih izkušnjah vzdrži brez težav. Pač pa je občutljiv za sleherni spremembo hitrosti ali smeri letanja, torej pri vsakem pospešku.

Ker se letalo, kadar se obrača, zmeraj nagne in postavi tako, da deluje pri tem nastala sila v smeri njegove navpične osi, je tudi pilot pod vplivom te sile v istem smislu — v smeri glava — nagne. V tem primeru mora pilot pritisne iz glave v spodnje dele telesa. Najhuja posledica tega je, da ostanejo možgani in oči brez zadostne količine krvi in njihove funkcije hipoma oslabe. Človeku se stemni pred očmi, potem pa se polagoma osemestvi, kar lahko postane za pilota usodno, če traja dlje.

V smeri sedež—glava je učinek sile na človeka znatno neugodnejši, ker pri tem kri pritisne v žile v glavi in torej na možgane. Ker se kri po podolžni osi telesa po širokih žilah v tej smeri lahko pretaka, so delali poskuse, da bi pilot med pletom ležal, da bi bila sila obremenitve v smeri hrbet—prst ali nasprotno. Tako bi lahko pilot znatno povečano obremenitev dlje vzdržal. Konstruirali so tudi letala z »ležiščem« za pilota, toda zaradi mnogih drugih nevednosti se takšno letalo ni obnesto. Namesto tega so napravili tako imenovano anti G obleko. V hlače sta vstili po dve gumijasti blazinici za obe nogi, tretja pa okrog trebuha. Če je obremenitev večja, se blazinice avtomatično napne in stisnejo spodnje dele telesa, da tako preprečijo večji dotok krvi od zgoraj. Tako se poveča odpornost človeškega telesa, kar je lahko za pilota-lovca v začasnih spopadih odločilnega pomena.

Z veliko hitrostjo vredneje bolj prihajajo do izraza čisto fiziološke pomanjkljivosti naših stvori čisto zdravih organov (vida, sluha) čita za ravnotežje itd.). Tem fiziološkim pomanjkljivostim pa zelo dobro kljubuje avtomatična naprava radarja in ostale elektronske naprave. Strokovnjaki čedalje bolj spoznavajo, da so človeški organi za bivanje v ogromnem tridimenzionalnem prostoru (tako nezanesljivo) da nam ne preostane drugo, kakor da se nastojimo izločeno na precizne instrumente v letalu in tleh (radar, goniometer itd.).

Razen usilne in hitrosti je treba pri letenju upoštevati še več raznih činiteljev (vibracije, šum, izpuščeni plini itd.), ki tudi lahko odločno vplivajo na pilotovo delo. Najtežje sodelovanje med letalsko tehniko in letalsko medicino bo omogočilo nadaljnje uspehe na poti k človeku večji višini in hitrosti poletov. Samo tako lahko prilagodimo stroj človeku, človeku pa stroju, da postane ta celota, v kateri je letalski motor srce, pilot pa možgani.

Podpolkovnik dr. Marko Jamšič

KULTURNI OBZORNIK

LJUBLJANSKA DRAMA JE SKLENILA LETOSNJO SEZONO

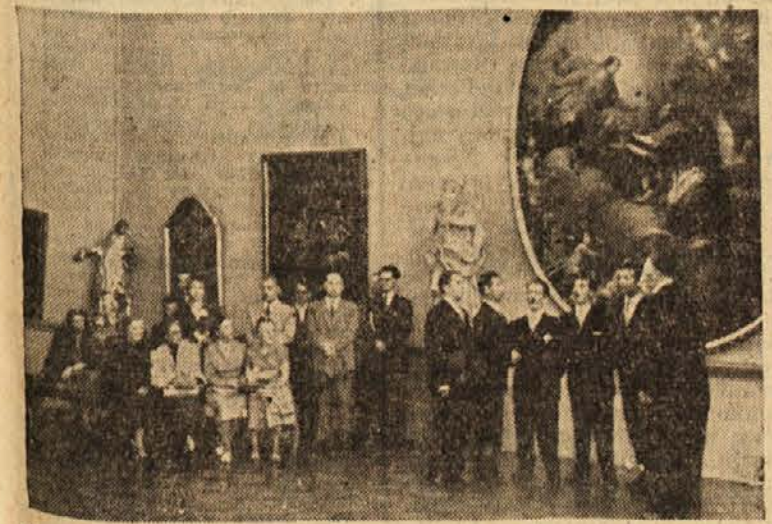
Harrisova „Molčeča usta“

tem delu je naš znani igralec Janez Cesar proslavil 40-letnico svojega igralstva

No, »labodji spev« minule sezone v našem osrednjem gledališču, ni k podobni umetniških stremiljenj in vidikov preteklega storitvenega leta ni bilo... Harrisova »Molčeča usta« (poslovenil jo je po nemški predelavi Walterja Pirnerja »Mile Klopfi«) je podoba v ničemur ne more raznegeti. Gre namreč za dramatik, kakršne primer je Harrisova igra, kljub svojim nenavadnim, z resničnim humanizmom prežarjenim idejam, ki jih odsveta zgodba o gluhonem Belindi, ni in ne more biti v najstarejšem soglasju z repertoarnimi in programskimi zahtevami Drame. Če je res — in res je — da volja pri izboru moderne tuje dramatikae vsestransko dobrih umetniških kvalitet, tedaj utegnejo »Molčeča usta« le doloma dokazovati, sicer pametno izohodišče. Res: nesmiseln bi bilo tajiti vrednote, ki v delu nesporno so; resnično: mimo gorke človečnosti in plemenite ganljivosti, mimo toplosrčnosti in zlahtne vere v človeka, mimo nesentimentalno pretresljivo življenjsko usode glavne junakinje, ki v delu še dolga red tistih lastnosti, ki tudi izvajalce ponujajo: obilo stvarilnih možnosti. Vendar: napak bi bilo spregledati slabosti in nevednosti, zlasti one, dramaturške narave. Pa naj gre za razveleže zasnetke, za dovoljkrat kar dolgočasno in dolgozvečno, utrjujejo in dramatično premale intenzivno, sinoptično zleknjeno kompozicijo, za psihološko površinski, navno prepričljivi razvoj odnosov med posameznimi aktorji, za preveč očitno spolarno razmejitve značajnih in idejnih profilov nekaterih nosilcev dramskih spopadov, pa še za kaj. Teh nekaj, v naglici nastalih spodrsljajev bi, seveda, ob nadrobni dramaturški in idejno vsebinski analizi moralo dobiti zorniški in konkretniji komentar, ki pa ne sodi v pričujočo obliko in ga pa tudi prostor ne dopušča. A mimo vsega tega: dramska verzija (po njej prirejena filmizacija, ki nam je bila pred leti na vpogled, je mogla sprito drugačnih izraznih sredstev Harrisov tekst povsem drugače, uspešneje (poredovati) »Molčečih ust« je kot celota tako povprečno delo, da komaj spada na dobre povprečne odre — seveda, če je primeraj redigirano — in nikakor pa ne sodi, zlasti v obliki, v kakršni smo ga videli, v umetniško tako močno ustanovo, kot je naše osrednje dramsko gledališče; pa še na konec sezone.

graf je bil ing. arch. Viktor Molka — bi moral in moram razbrati, da pomeni odaska poudaritev »Molčečih ust« naravnost gledni primer tradicionalne, domala klasične slovenske realistične interpretacije. Da ne bo pomote: načelno se niti najmanj ne pritožujem nad odrskim realizmom; z njim in v njem se je slovenska odaska umetnost prebila med evropsko gledališko elito. Moje začudenje pa vzbuja tedaj, kadar kanim dognati, da pomeni zgolj najmanj odprno koncesijo nekemu dramskemu tekstu. Logično je, da s tem najmanjšim odporom ne mislim nekega principielnega odpora proti avtorju in njegovemu delu, marveč mu (realističnemu in z golj realističnemu stilu interpretacije) ugovarjam, če vidim, da bi, denimo, konverzacijska ali stilizirana ali kakršnakoli osebnostno samostojnejša, intenzivnejša in če hočete tudi iščoča in tipična, zlasti pa modernjša oblika posredovanja jasnosti in slikovitosti dela bolj ustrezala, ga nazorneje in impresivneje predstavila. In Harrisov tekst je brez dvoma tak, da bi bil svobodnejši, samostojnejši in stilno bolj modern pristop k režiji in scenografiji — pa bodi, da gre za formalno sprostitvev dogajanja, za srazbremenitvev dikedije, za pogumnejšo redakcijo teksta ali za učinkovitejšo režijo svetlobe (ki pa je bila v primeri z drugimi izraznimi načini še najmanj konvencionalna, kar velja zlasti za sklopne akorde posameznih slik) in za raztežitvev sicer slikovite in v nekaterih detajlih dovolj funkcionalne ter ustvarjanju dramskega ozračja z mrazo monotonim, kontrastnim šušljanjem vrtečega se milenskega kolasa ustrezno, a v celoti premasivno in pretežko scene — uprizariti in celotni odzivljajski podobi dogajanja samo na korist. Tako pa je uprizaritev bolj molmljajoče stopnjevita in pregledna, konvencionalna — v tej konvencionalnosti ji v resnici ni kaj oporekati — dolgozvečna in utrjuječa, vzbujajoča zanimanje in globljo sodoživljajočo pozornost le v primarnih vtisih, bogato razčeveta pa ob nekaterih igralških likih, ki so — četudi zmeraj ne dovolj enotni — v marsičem reševali odsko podobo »Molčečih ust«.

Resnično je škoda, da je veliki slovenski igralec-umetnik Janez Cesar ob štiridesetletnici svojega gledališkega dela nastopil v tako povprečnem delu, kot je Harrisova igra. Resnično je tudi škoda, da jubilarnt v vlogi Blacka McDonalda ni mogel do kraja zaživeti, čeprav je lik tega vprav nordijsko elementarnega, na videz robustnega pa toplega mlinarja nekeje prevrednotil in nadvednotil. Prav v tem nadvednotenju vidim iskro, ki je tako močno vzplamenela v podobi Cesarjevega Willyja Lomana, a ki v McDonaldu osebnosti ni more in nikakor ne dosega enako veličastnih tragičnih dimenzij. Če je Loman v prvi vrsti družbeno degradiran, osebnostno nenavadno pretresljiv, e sanjami zamegljen poraženec, je McDonald strt in do sredanja z dr. Robertsom sprito tragično dru-

Z otvoritve razstave klasičnega in romantičnega slovenskega narodnih galerij. Nastop Slovenskega okteta

V OKVIRU PRIREDITEV II. LJUBLJANSKEGA FESTIVALA

Razstava zemljevidov slovenskega ozemlja

Ljubljana, 30. junija. Danes ob šestih popoldne je bila v dvorani Narodne in univerzitetne knjižnice odprta razstava zemljevidov slovenskega ozemlja. Otvoril jo so prisostvovali generalni sekretar Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. Milko Kos, rektor univerze dr. Fran Zwitter in drugi kulturni delavci. Zbrane je pozdravil upravnik Narodne in univerzitetne knjižnice dr. Mirko Rupel, nato pa je prof. dr. Valter Bohinc o izerpujočih razstavitelje zemljevide. Razstava, ki je vključena v prireditve II. ljubljanskega festivala, spada med tiste prireditve, kakršnih je v Ljubljani zelo malo — in so zato vredne najobsežnejšega zanimanja. Gre za razstavo, v kateri nam je nazorno prikaz-

zan razvoj kartografije slovenskega ozemlja od najstarejšega grškega zemljevida Klaudija Polemonosa iz leta 129 našega štetja do najnovejših zemljevidov našega časa. Tu so na vpogled zemljevidi iz rimske dobe in srednjega veka, iz dobe humanizma, pa tja do 20. stoletja. Razstavljeni so poleg drugega katastrski, prometno, geografski, šolski in drugi zemljevidi, ter seveda tudi takšni, ki jih je izdelal med narodnoosvobodilno vojno izdelovalski oddelek naših partizanov. V kratkem — na tej razstavi lahko maršalki izverno o zgodovini slovenskega ozemlja, kakor se ta odraža na geografskih kartah. Razstavo, ki je odprta vse dni II. ljubljanskega festivala, tople priporočamo, prirediteljem pa bodi izrečeno priznanje za njihov hvalvreden trud!

šinske usode življenjskega optimizma — bi moral in moram razbrati, da pomeni odaska poudaritev »Molčečih ust« naravnost gledni primer tradicionalne, domala klasične slovenske realistične interpretacije. Da ne bo pomote: načelno se niti najmanj ne pritožujem nad odrskim realizmom; z njim in v njem se je slovenska odaska umetnost prebila med evropsko gledališko elito. Moje začudenje pa vzbuja tedaj, kadar kanim dognati, da pomeni zgolj najmanj odprno koncesijo nekemu dramskemu tekstu. Logično je, da s tem najmanjšim odporom ne mislim nekega principielnega odpora proti avtorju in njegovemu delu, marveč mu (realističnemu in z golj realističnemu stilu interpretacije) ugovarjam, če vidim, da bi, denimo, konverzacijska ali stilizirana ali kakršnakoli osebnostno samostojnejša, intenzivnejša in če hočete tudi iščoča in tipična, zlasti pa modernjša oblika posredovanja jasnosti in slikovitosti dela bolj ustrezala, ga nazorneje in impresivneje predstavila. In Harrisov tekst je brez dvoma tak, da bi bil svobodnejši, samostojnejši in stilno bolj modern pristop k režiji in scenografiji — pa bodi, da gre za formalno sprostitvev dogajanja, za srazbremenitvev dikedije, za pogumnejšo redakcijo teksta ali za učinkovitejšo režijo svetlobe (ki pa je bila v primeri z drugimi izraznimi načini še najmanj konvencionalna, kar velja zlasti za sklopne akorde posameznih slik) in za raztežitvev sicer slikovite in v nekaterih detajlih dovolj funkcionalne ter ustvarjanju dramskega ozračja z mrazo monotonim, kontrastnim šušljanjem vrtečega se milenskega kolasa ustrezno, a v celoti premasivno in pretežko scene — uprizariti in celotni odzivljajski podobi dogajanja samo na korist. Tako pa je uprizaritev bolj molmljajoče stopnjevita in pregledna, konvencionalna — v tej konvencionalnosti ji v resnici ni kaj oporekati — dolgozvečna in utrjuječa, vzbujajoča zanimanje in globljo sodoživljajočo pozornost le v primarnih vtisih, bogato razčeveta pa ob nekaterih igralških likih, ki so — četudi zmeraj ne dovolj enotni — v marsičem reševali odsko podobo »Molčečih ust«.

SPORT IN TELESNA VZGOJA SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO Finalista Madžarska-Nemčija SENZACIJA V BASLU NEMCIJA-AVSTRJA 6:1 (1:0)

Po današnjem visokem rezultatu, ki so ga Nemci dosegli v Baslu, lahko rečemo, da so presenečenje svetovnega prvenstva. Nihče jih ni štel med favorite. Ko so se uvrstili v četrtfinale in so premagali Jugoslavijo, ni nihče sodil, da bodo presenetili tudi v polfinalu. Nemci pa so se danes po zaslužni zmagi nad Avstrijo 6:1 (1:0) uvrstili v finale V svetovnega prvenstva.

Nemci so tako v začetku dosegli dva gola. Ostala pa sta nezkoriščena. Seman, ki je danes zamenjal Schmitta, je bil zelo učinkovit. Avstrija: Zeman, Hanappl, Slez, Ozwir, Happel, Koller, Körner I., Wagner, Stojaspa, Probat, Körner II. Nemčija: Turek, Posipal, Kohlmeier, Eckel, Liebrich, Mal, Ruhn, Morlock, Otmur Walter, Fritz Walter, Schäfer.

Kar so Nemci zamudili v prvem polčasu, so nadoknadili v nadaljnjih 45 minutah igre. Nemški napad je še petkrat prislil Semana h kapitulaciji. Prvi gol je v drugem polčasu dosegel Morlock. Negotovec, kdo bo zmagovalac, se je po tem голу še počevala. Avstriji so zmanjšali rezultat v 51. minuti. Gol je dosegel Probat. To pa je bila tudi edina napaka nemške obrambe. Do konca igre se ni nikoli več zmedla pred avstrijskimi napadi. Nemška napadalna petorka je po tem začela bombardirati Semanova vrata. Tretji gol za Nemce je dosegel Fritz Walter v 67. minuti iz enajstmetrovke. Isti igralec je dosegel tudi četrti gol v 72. minuti. S tem je bila usoda Avstrijev zapečatena. Tako kot Jugoslovane, so tudi njih, čeprav so bili favoriti, izločili borbeni nemški igralci. Do konca tekme so Nemci dosegli še 2 gola. Peta gol so streljali z enajstmetrovke, šestega, zadnjega, pa je v 78. minuti dosegel Otmur Walter.

STRELEC IN POL Kocsis

SEMÁN V TEZAVNEM POLOŽAJU Avstriji so danes zaigrali zelo hitro, ostro, koristno, tako kot zahteva modern nogomet. Po odlično igro v polfinalu se je madžarski reprezentanci posrečilo uvrstiti se v finale. Včeraj je v Lausanni po razburilivi igri premagal Urugvaj 4:2. V rednem času se je tekma med tema dvema nasprotnikoma zaključila neodločeno 2:2. V nadaljevanju je prišla do izraza učinkovitost madžarskega napada. Z izrednim golom Kocsisa, v nadaljevanju dvakrat po 15 minut, si je Madžarska zagotovila vstop v finale. Prvi gol na tej tekmi so dosegli Madžari v 14. minuti prek Csabroa. S tem rezultatom se je tudi zaključil prvi polčas.

Madžarska: Grosits, Buzarsky, Lantos, Boszik, Lorant, Zakarias, Budai, Kocsis, Palotas, Hidgekuti, Csahor. Urugvaj: Maspoll, Santa Maria, Martinez, Andrade, Carbalo, Cruz, Souto, Ambroise, Hochberg, Schliaffino, Borges. Gola v nadaljevanju je za madžarsko reprezentanco dosegel, kot smo že povedali Kocsis. Kako Brazilci opravičujejo poraz. — Brazilci so ogorčeni, ker so izgubili tekmo proti Madžarom. Našli so tri poglavne vzroke: def. nove fevrije in sodnika Ellisa. Na igralšču jim je drzelo, novi ševlji pa so bili njihovim igralcem prav tako napoti, ker jih niso bili vajeni. Sodnika Ellisa pa obsojajo, da je kriv dvajset golov — enajstmetrovke in gola, ki ga je dosegel Kocsis. Madžari so se pritožili pri FIF. — V zvezi z incidentom na tekmi Madžarska-Brazilijska se je vodstvo madžarske nogometne zveze ustmeno pritožilo pri organizacijskem komiteju FIF. Prota Brazilcij, razven tega bo madžarska Nogometna zveza vložila tudi pisмено pritožbo. Argentinci šli igrali z Madžarsko. V Svici se mudi trener argentinske državne reprezentance Stabile, ki je prišel gledat tekme svetovnega prvenstva. Predlagal je Madžarski nogometni zvezi, naj bi letos odigrali Argentina in Madžarska dve tekmi, eno v Buenos Airesu, drugo v Budimpešti.

NA OLIMPIADI V BUENOS AIRESU BO SODELOVALO ENAINTRIDESET DRŽAV

Buenos Aires, 30. junija. — Za turnir narodov (šahovski olimpiado), ki bo septembra v Buenos Airesu, so se prijavile 31 držav, in sicer: Argentina, Brazilijska, Venezuela, Peru, Bolivija, Čile, Paragvaj, Salvador, Guatemal, Portoriko, ZDA, Kanada, ZSSR, Španija, Portugalska, Irška, Velika Britanija, Francija, Luksemburg, Nizozemska, Italija, Zahodna Nemčija, Poljska, Finska, Norveška, Danska, Belgija, Avstrija, Grčija in Jugoslavija. Po pravilniku tekmovalna bodo reprezentanca razdeljene v štiri polfinalne skupine, tri najboljšie reprezentance iz vsake skupine pa se bodo uvrstile v finalno tekmovalje.

Drobny prvi finalist v Wimbledonu Wimbledon, 30. junija. — Jaroslav Drobny je prvi finalist tekmovalja na mednarodnem teniškem turnirju v Wimbledonu. Premagal je v polfinalu Američana Pattya v petih nizih 8:6, 16:18, 3:6, 8:6, 12:10. Druga finalista bo dal dvojni Trabert (ZDA) — Rosewall (Avstralija).

Uspeh Vardarja v Skandinaviji

Po dvalet dni trajajoči turnirju po Norveški, Švedski in Danski je Vardar odigral 8 tekem: 5 jih je dobil, eno je igral neodločeno in eno izgubil. Prota Brazilcij, razven tega bo madžarska Nogometna zveza vložila tudi pisμένο pritožbo. Argentinci šli igrali z Madžarsko. V Svici se mudi trener argentinske državne reprezentance Stabile, ki je prišel gledat tekme svetovnega prvenstva. Predlagal je Madžarski nogometni zvezi, naj bi letos odigrali Argentina in Madžarska dve tekmi, eno v Buenos Airesu, drugo v Budimpešti.

Polfinalne tekme

V petek bo v Ljubljani polfinalni turnir za prvenstvo države v rokometu. Nastopili bodo Železnikar iz Nisja, Marjan iz Splita in domaći Odred. Prvak turnirja bo sodeloval v finalnem turnirju, ki bo v Zagrebu ali Beogradu.

Teniška šola v Ljubljani

V Ljubljani bodo v ponedeljek 5. julija odprli teniško šolo. Šolo bodo vodili teniški strokovnjaki, bivši slovenski prvak dr. Blewetz, inž. Janša in vrsta najboljših igralcev. Šola bo trajala vse polelje. Na spondu po začetenški in nadaljevalni tečaj. Vabljeno pionirji in pionirke do 14 leta. Posamezni tečaji bodo trajali kakih 14 dni. Vpisnina je 200 din za oba tečaja. Pionirji oziroma pionirke mora biti telesno in duševno popolnoma zdrav, mora biti dober dijak, imeti pa mora tudi privoljenje staršev.

SVETOVNO TELOVADNO PRVENSTVO

Naše telovadke desete

Rim, 30. junija. — Ruske telovadke so si priborile prvo mesto v obveznih in prostih vajah. Dosegle so 451,11 točke. Sledijo: Madžarska 444,48, ČSR 439,02, Rumunija 430,37, Poljska 429,99, Italija 424,77, Francija 424,15, Bolgarija 421,96, Švedska 419,58, Jugoslavija 411,44, Avstrija 409,51, Belgija, Poljska in Luksemburg.

Tekmovalje v desurnem jahanju

Minulo soboto in nedeljo je bilo v Ljubljani tekmovalje v desurnem jahanju. Udeležili so se ga klub iz Lipice in sekciji za konjski sport TVD Partizan Beograd, ki so se 30. junija v Buenos Airesu, so se prijavile 31 držav, in sicer: Argentina, Brazilijska, Venezuela, Peru, Bolivija, Čile, Paragvaj, Salvador, Guatemal, Portoriko, ZDA, Kanada, ZSSR, Španija, Portugalska, Irška, Velika Britanija, Francija, Luksemburg, Nizozemska, Italija, Zahodna Nemčija, Poljska, Finska, Norveška, Danska, Belgija, Avstrija, Grčija in Jugoslavija.

Atletška reprezentanca za dvoboj s Finsko

Beograd, 30. junija. Zvezni kapetan jugoslovske atletske reprezentance Artur Takac je sestavljal moštvo za tekmovalje s finskih reprezentanco, ki bo 8. in 9. julija v Helsinkiju. V reprezentanci so: 400 m: Grujič, Sabolović, 800 m in 1500 m: Mugoša, Vipotnik; 5000 m: Stritof, Pavlovič, 10.000 m: Mihalič, Jovanović; 110 m ovire: Lorgor, Corne; 400 m ovire: Zupančič, Čipčić; 3000 m: steeple chaise: Segedin, Stefanović; 4 X 100 m: Ivančević, Sabolović, Benjak, Lorgor; 4 X 400 m: Hočevar, Šarič, Grujič, Sabolović; 2000 m: Marjanov, Nikolič; 2000 m: Ratovanović, Kušec; 3000 m: Radovanović, Milovanović; 4000 m: Milakov, Lukman; 5000 m: Sarčević, Škiljevič; 5000 m: Križokapič, Krnjajič; kopje: Kopitar, Stanković; kladivo: Gubijan, Račić. Jugoslovska reprezentanca bo odpotovala 6. julija. Vodja potovanja je Vlada Ivković, trenerja pa sta Petrovič in Račić.

VLASIC PREMAGAL ČUKALOVA

London, 30. junija. Evropski prvak v seifu Pera Vlasie je premagal danes v predtekmovalju Henleyak regate Rusa Čukalova v času 8 minut in 28 sekund. V tekmovalju četvercev brez krmarja je sovjetski četorec »Keril« Sovjetskega prvencaž angleški četorec »Themas« A. v času 7 minut 35 sekund. Veslači bruselske univerze so premagali veslaško moštvo iz Kentena v času 8 minut in 19 sekund.

Mladinci »Ljubljane« dobro pripravljene za finale

Ljubljana, 30. junija. V nedeljo je v Ljubljani veliko atletsko tekmovalje. Na stadionu v Siskli se bo pomerilo 6 najboljših mladinskih moštvo s prvaka Jugoslavije. V to tekmovalje se je uvrstilo tudi mladinsko moštvo »Ljubljane« kot edini predstavnik Slovenije. Mladi atleti »Ljubljane« so vedno boljše. Na predfinalnih tekmovaljih so bili peti, čeprav niso nikoli nastopili kompletni. Za nedeljsko finalno tekmovalje so zelo dobro pripravljene. Imena mladih atletov AK »Ljubljane«: brata Jože in Tomaž Puc, Penko, Zupančič, Franko, Homan, Hafner, Kemperle, Marn, Jovan, Zajc in drugi nam jamčijo za dobro uvrstitev »Ljubljane« med najboljšie šestorico mladinskih klubov Jugoslavije.

Jutri Mladost : AŠK

V petek ob 21. uri bo na igralšču pod Celinovim gradom zadnja tekma mladinskega dela košarske lige v Ljubljani Mladost : AŠK.

W NEDELJO V TACNU

Državno prvenstvo v kajak slalomu

Letošnje državno prvenstvo v kajak slalomu bo v nedeljo v Tacnu. Za tekmovalje je prijavljenih 80 tekmovalcev, med njimi tudi 5 žensk. Od tujcev bo tekmovalo 6 Avstrijev, 4 Nemci, Bržkone pa se bodo udeležili tekmovalja tudi Italijani iz Francoski. Med tujimi tekmovalci bo vozil tudi bivši svetovni prvak Avstrije Otmur Eitner. Med domačimi tekmovalci bodo startali: Ilija, Zadel, Svet, Stoviška in drugi. Proga bo vodila z zatvornice okoli 18 vrtog.

Dolga bo 500 m. Start za ženske bo pod startovni o. Po mednarodnih pravilih sodi p-oga v Tacnu v peto tečajnostno stopnjo (računajoč prvo stopnjo kot naljazko, šesto pa kot najtežavnejšo). Nedeljsko tekmovalje bo prav gotovo eno izmed najbolj zanimivih, kar jih je bilo doslej. Omenimo naj, da bo verjetno IV. svetovno kajakaško prvenstvo leta 1955 v Tacnu. B. K.

ZA SONČNI MRK se nismo posebno zanimali

Nekaj časa je bilo zasenčeno sončno površino lepo videti tudi s prostim očesom

Včerašnji sončni mrk je šel mimo nas nekam neopaženo. Letos smo vajeni oblačnega neba in kadar posije konce, se nam zdi že kar nekaj posebnega. Zato se tudi včeraj ljudje niso ozirali na nebo, ko je v prvih popoldanskih urah postajalo nekam mračno. V začetku mrka se je sonce nekajkrat prikazalo, da s prostim očesom ni bilo moč gledati, kako lunina senca polagoma zakriva njegovo površino. Pozneje, ko je žarel samo še ozek sončni srp, so pa plavale po nebu meglice in kdor se je zanimal za ta naravni pojav, ga je lahko tudi s prostim očesom zelo lepo videl. Potlej so zakrili zasenčeno sonce oblaki in nekaj časa mrka ni bilo moč opazovati. Proti koncu pa se je nebo na zahodnem delu spet zjasnilo; takrat pa je sonce že znova sijalo in mrka je bilo konec. Čeprav so vsi ljudje vedeli zanj, so se le redki ozirali na nebo. Zdaj se ljudje nekam bolj zanimajo za razburilive dogodke po svetu, vesoljstvo in njegovo dogajanje pa prepuščajo naravnim silam.

V zvezi s sončnim mrkom priobčujemo še nekaj podatkov, ki utegnejo zanimati ljubitelje teh naravnih pojavov.

Da zakrije lunina senca Sonce, da torej nastane sončni mrk, mora iti Luna na svoji mesečni poti okrog Zemlje skozi premico Sonce-Zemlja. Ker je ploskev

larni sij, jonosferične in magnetične motnje?). To je le nekaj vprašanj, na katera zvezdoslovci še ne morejo odgovoriti.

O mnogih pramenih ali črtah v spektru korone si zvezdoslovci še pred 15. leti niso bili na jasnem. Grotian in Edlen pa sta ugotovila, da izvirajo od visoko joniziranih atomov istih elementov, ki so jih našli pri kemični analizi meteoritov: železo, nikelj in kalcij. Iz tega sklepamo, da je v koroni »kozmični prah«, ki ga vidimo žareti in izhlapevati kot »zodiakalno svetlobo« v reflektirani sončni svetlobi, in sicer pri temperaturi najmanj milijon stopinj, kar je najbolj presenetljivo. S to razlago črt v koroni je nastala nova skrivnost, ki je zvezdoslovci še niso pojasnili. Kako nastane tako silna vročina korone, ko je vendar znano, da znaša temperatura na površini Sonca samo kakih 5000 stopinj? Da delujejo pri nastanku in spremembah korone magnetične in električne sile, dokazujejo ti pojavi posamez, ali so žarki in loki poti materije ali svetlobni sledovi električnih sprostitvev, to še zdaleč ni pojasnjeno. Odgovor na to vprašanje bodo morda prinesli radioteleskopi, ki jih zvezdoslovci zadnja leta čedalje bolj uporabljajo.

Prosta prodaja alkoholnih pijač na Švedskem

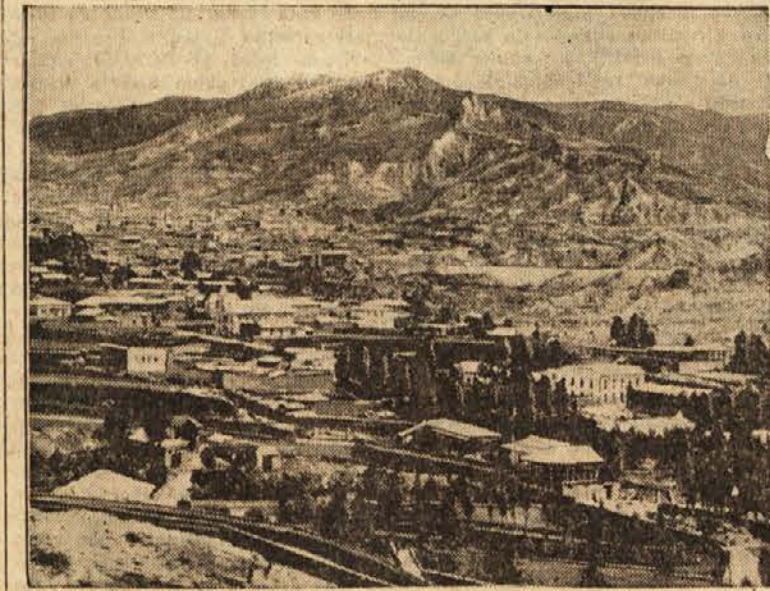
Oba doma švedskega parlamenta sta na eni zadnjih sej sprejela osnutek zakona o ukinitvi racioniranja alkoholnih pijač od 1. oktobra 1955. Na Švedskem so alkoholne pijače racionalizirali že pred prvo svetovno vojno. Mesečne količine so se ravnale po starosti, spolu in drugih vidikih. Manjše omejitve bodo še veljale, na pr. da je treba v gostilnah in restavracijah hkrati z alkoholnimi pijačami naročati tudi jedila.

Dve meteorološki postaji na Atlantiku

Leta 1947 je dobila Velika Britanija štiri oceanske meteorološke ladje, namenjene izključno znanstvenemu delu. Ladje vozijo med dvema atlantskima meteorološkima postajama, ki ju upravlja Velika Britanija na podlagi dogovora o mednarodni meteorološki službi. Dolgo pot med postajama so prevzeli že nad petdesetkrat. Ladje vozijo tri dni od oporišča meteoroloških ladij v Greenocku, kjer ostanejo na straži 21 dni, potlej pa se vrnejo.

Posadke teh angleških ladij že sedem let zbirajo važne podatke za vremenske napovedi za javnost in posebej za potrebe letalskega prometa. Navadno si pomagajo z »baloni«, h katerim so pritrjene majčkene radijske oddajne postaje za pošiljanje podatkov o gornjih zračnih plasteh. Le redko se primeri, da balonov ne morejo uporabiti. Večkrat jih

Ce hočejo Bolivijci opisati svoj položaj, pravijo navadno: »Mi smo berači, sedeči na srebrnem prestolu«. Pod srebrnim prestolom razumejo svojo deželo, eno najbogatejših dežel Južne Amerike, in vendar eno najrevnejših. Bolivija je hkrati dežela najpogostejših revolucij in notranjih nemirov. Ko so se Pizarrove tolpe iz

Glavno mesto Bolivije La Paz

krale v Peruju in vdrle v deželo, so mislile samo na zlato. Ujele so nesrečnega kneza Inkov Atahualloha in mu obljubile svobodo, če bo sobo, v kateri se je mudil, napolnil z zlatom tako visoko, kakor sega njegova roka.

pali in pustošili po južnem delu države Inkov, sedanje Bolivije. Ali je bilo vredno osvajati to pustino in gorato deželo?

In vendar je pozneje Bolivija, ko so jo temeljito raziskali, pošiljala španski kroni neprecenljive zaklade. V njenem grbu se dviga gora v obliki piramide: Cerro Rico, v južnem delu dežele stoječa gora. Pravljica pripoveduje, da so že stari Inki prodrali v njo, da bi dvignili zaklade. Ko pa so začeli kopati, je v gori strašno zabobnelo in mogočen glas je zaklical: »Bog čuva te zaklade za nekoga, ki pride pozneje.« Pobožni Inki so baje poljubili zemljo in se umaknili. Od takrat se imenuje ta gora Potosi, kar pomeni v indijanskem jeziku »hrupa«.

Tisti, ki naj bi jim bil bog čuval zaklade, pa so bili zelo predrzni, nasilni in krvoločni. V bližini te gore je zrastle v višini nad 4.000 m n. a. morsko gladino veliko mesto. V rudnikih so nakopali velikanske množine srebra in Potosi je s svojimi 160.000 prebivalci kmalu postalo eno največjih in najbogatejših mest španskega kolonialnega cesarstva. Tudi španski lastniki rudnikov so hoteli čimprej obogateti in zato so neusmiljeno izkoriščali Indijance.

Toda nobeno naravno bogastvo ni neizčrpno. Zlata je zdaj v Cerro Rico le še malo. Pač pa so našli nadomestilo v kositrju in drugih kovinah, važnih za našo industrijsko dobo. Že 60 let je kositer novo srebro Bolivije in stara španska imena so se umaknila novim. Najbolj znan med prvotnimi lastniki rudnikov je bil Simon Patino, ki se je povzpел od preprostega trgovca z mulami do enega največjih bogatašev sveta. Njegov sin se je oženil z neko princeso iz bourbonskega rodu. Pozneje so v bolivijske rudnike investirali mnogo denarja tudi Švicarji. Prebivalci te gorate dežele živijo bedno. Podnebje na gorskih planotah je zelo ostro, eno leto je sušno, drugo premokro, in često uniči sneg vsa letino. Celo če je narava kmetu naklonjena, se lahko do siteda naje kvečjemu dva meseca v letu, takoj po dežju. Mesa sploh ne pozna, hrani se samo s sojo. In vendar živi na tem področju večina bolivijskega prebivalstva. Ljudje garajo za veleposestnike ali pa so organizirani v nekakšnji združenje, še po vzorcu starih Inkov. V združenju nihče ni lastnik zemlje, marveč žive vsi v komuni in vse premoženje je skupno. Globoko pod gorsko planoto se razprostira glavno mesto La Paz. Tu je eden najučinkovitejših prizorov na svetu. Kamorkoli se človek ozre, same globoke soteske in doline. Na planoti se mora še zavijati v plašč, čež tri ure vožnje z avtomobilom pa že lahko trga v dolini pomaranče. Tu je toplo, vse raste kar samo po sebi, zemlja je radodarna, toda malo ljudi jo obdeluje. Večina Bolivijcev živi v goli puščavi, rodovitne doline pa so neobljudene. Vzrokov je več. Ljudje so konservativni in se nečesto seliti. Razem tega pa je preselitev združena tudi z nevarnostjo za zdravje. Na visoki gorski planoti živeči ljudje imajo zelo razširjena pljuča, tako da se težko privadijo podnebnju v dolinah. Posledica tega je tuberkuloza.

V tem tiči glavni vzrok, da »berači« na srebrnem prestolu svojih naravnih bogastev ne izkoriščajo tako, da bi se njihov gromotni položaj znatno zboljšal. Redki podjetniki, ki izkoriščajo kositer, zaslužijo mnogo denarja. Skoraj vse bolivijske vlade pa so samo prizadevale čimveč iztisniti iz njih. Nazadnje je bil izvoz kositra obremenjen z 28 različnimi davčninami. Namesto, da bi Bolivija sama pridelovala živila, jih uvažuje iz Argentine in Peruja. Vsa dežela je bila odvisna od kositra, od njegovih cen. To je bilo tudi ozadje revolucije, ki je izbruhnila 9. aprila 1952. Geslo nove vlade je podržavljenje rudnikov in agrarna reforma.

MALI LEKSIKON

Kako so nastali simboli za kemijske elemente?

Kateri klasični nemški filozof je imel zelo razvito moč imaginacije?

Kateri mislec je eno svojih del začel z besedami: »Človek se rodi svoboden, poudarja pa je v okovih?«

Simbole za kemijske elemente poznajo vsi šolaniki še zelo dolgo. Že stari alkimisti so v iskanju »življenjskega eliksirja« in »kamna modrosti« uporabljali znake pri opisovanju raznih kemijskih reakcij. Teh znakov ki so se močno razlikovali od sedanjih, pa alkimisti niso uporabljali kot sredstvo za medsebojno sporazumevanje, marveč za prikrievanje znanja in spretnosti, ker je imel vsak posameznik svoje znake. Nekoliko so to pono. Stavili simboli iz angleškega kemika Daltona ki se pa tudi niso dolgo obdržali. Sedanje simbole za kemijske elemente je vpeljal v kemijo švedski kemik Berzelius leta 1814. Razvil si se je v glavem iz začetne (latinske) imen elementov, na pr. železo - Fe (ferum), srebro - Ag (argentum), zlato - Au (aurum) itd. Od takrat uporabljajo te simbole v vseh delah, kar znatno olajšuje mednarodno sporazumevanje kemikov.

Znanj nemški filozof Immanuel Kant je imel zelo razvito moč imaginacije. Ni se sam ukvarjal z eksperimentalno naravnimi znanostmi in v tem oziru ni imel znanstvenih izkušenj. Razviti moč imaginacije pa se je moral med drugim zahvaliti, da je uspešno uporabljal izkušnje drugih znanstvenikov ter na podlagi njihovih podatkov in doganj razvil tudi svoje znane hipoteze o evoluciji sončnega sistema. Ta njegova sposobnost je zaželena v nekem poročilu. V navzočnosti nekoga Londončana je Kant, ki vse življenje ni zapustil Königsberga, tako živahno in natančno opisal westminstrski most, da ga je Londončan vprašal, koliko let je živel v Londonu in ali je po poklicu arhitekt.

Znanj francoski mislec 18. stoletja Jean Jacques Rousseau (1712-1778) je začel »Družbeni dogovor«, eno svojih najbolj znanih del, z besedami: »Človek se rodi svoboden, poudarja pa je v okovih.« Po njegovem mnenju se namreč ljudje rode enak in svobodni, privatna lastnina pa je pahlja družbo v neenakost in suženstvo. Člji države kot sadu družbenega dogovora med ljudmi le ohraniti privatno lastnino s tem pa uzakoniti in utrditi neenakost.

Za dobro voljo

POMIRJENA

Na magistratu v Seginawu v državi Michigan se je telefonska Smithova oglasila kakor običajno s: »Tu magistrat.« »Kako prostim?« je vprašal ženski glas na drugem koncu. »Tu magistrat,« je ponovila telefonska. »Koga pa želite, prostim?« »Tudaj pa je na drugem koncu odgovoril glas pomirjene žene: »Hvala, nikogar več. To telefonsko številko sem našla v mojem žepu.«

»Dajte mi prostim, par nogavic v barvi mesa.«

Remarque se je poročil z bivšo Chaplinovo ženo

Erich Maria Remarque, pisec romanov »Na Zahodu nič novega«, »Slavolok zmage« in »Trije tovariši«, se je nedavno po več let trajajočih neuradnih zaročkah poročil z ločeno ženo znanega filmskega igralca Charlia Chaplina Pauletto Goddardovo. Ob tej priložnosti se je javnost znova spomnila, da je Remarque samo književni psevdonim. Sloveči pisatelj se piše Kramer. Svoj priimek je za psevdonim

kratkot malo obrnil in ga pisal od zadaj naprej v francoski transkripciji.

PO TEKMI MADŽARSKA : BRAZILIJA

Obračun z igrišča so nadaljevali v garderobi

Igralci Madžarske in Brazilije so dobili ukor zaradi pretepa

Lausanne, 30. jun. Epilog tekme Madžarska - Brazilija je povzročil škandal v Švic. Kar se je pripetilo ob koncu, zlasti pa po tekmi, ni imelo nič skupnega niti z nogometom niti s športom sploh. Za madžarske igralce je bilo mnogo grobosti, namernih udarcev, boksanja in okraviljenih nosov. Po tekmi pa je ob vstopu v garderobo prišlo do pravega pravcatega pretepa med brazilskimi in madžarskimi funkcionarji in igralci. Pri tem je bilo nekaj igralcev hudo poškodovanih.

Svicarski tisk obširno piše o tem. Inačice so različne. Toda ne glede na to, kako se je to pripetilo, je ta tekma in njen zaključek globoko razočarali Švico in vsega senco na prvenstvo. Dopsnik »L'Equipe« je prisostoval tem čodokod. Piše, da sta se že ob vstopu v garderobo stela Puskas in Moreira. V pretepu sta se vmešala tudi Sebesi in trener Mandix. Sebesu so razbili nos.

Toda najhujše jo je izkupil brazilski srednji krilce Pineiro. Nek madžarski igralec (niso ugotovili kateri) ga je udaril po glavi. Pineiro se je zrušil na tla ves v krvi.

Tudi ostali igralci so se pretepli med seboj. Naposled se je policiji posrečilo ločiti nasprotnike in Madžari so zapustili v posebnih avtomobilskih stadion. Prav tako so storili Brazilci. Medtem se je sodnik Ellis odpeljal »Packardom«.

FIF IMA BESEDO Po incidentu v Bernu je imel organizacijski komite V. svetovnega prvenstva polne roke dela. Takoj so imeli sestanek, na katerem so obravnavali škandal, ki se je pripetil na tekmi Brazilija - Madžarska. Sklenili so izreči oster opomin Brazilcem in Madžarom zaradi nešportnega obnašanja. Od brazilske in madžarske zveze so zahtevali, naj sprožita ostre disciplinske ukrepe proti Santosu in Braziku, ki ju je sodnik Ellis izključil.

O pretepu po tekmi organizacijski komite še ni ničesar sklenil. Pričakujejo policijsko poročilo o tej zadevi.

MOREIRA: »SODNIK NAS JE IZLOČIL.«

Po tekmi Madžarska - Brazilija sta bili obe reprezentanci nezadovoljni. To velja zlasti za Brazilce. Najbolj razburjen je bil njihov trener Moreira. Novinarjem je izjavil:

»Sodnik Ellis nas je dejansko izločil, ne pa Madžari. Odnosel nam je iznaga, ki smo jo že imeli v rokah. Prvi gol je dosegel Kocsis iz offsidea. Stranski sodnik je sodnika nato opo-

zoril, vendar le-ta ni hotel ničesar opaziti. Tretji gol je bil dosežen iz enajstmetrovke, ki je sploh ni bilo. Glede tega so nas dobesedno oropali.«

Lj. Lovrič

VASA STEFANOVIČ

Razgovarjal smo se z našim nogometnim sodnikom Vaso Stefanovič

Po tekmi Madžarska-Brazilija je imela policija polne roke dela

čem, ki je bil sodil na eni tekmi, na dveh pa je bil stranski sodnik. Ob tej priliki nam je dejal, da so njega, Francosa Vincenza, Avstrijca Stelnerja in Skota Footiessa povabili v Brazilijo, kjer naj bi sodili.

»Povabila nas je skupina nogometnih funkcionarjev iz Sao Paola,« nam je dejal Vaso Stefanovič. Ce bi to povabilo sprejeli, bi odpotovali tja že 1. julija in ostali tam šest mesecev. Sodili bi štiri do pet tekem mesečno.

Ne vemo, ali bodo ta predlog sprejeli. Vsekakor pa so tako izključni priznanje našemu sodniku Vasi Stefanoviču za odlično sojenje.

ANGLEŽI NISO NEZADOVOLJNI

Angleška reprezentanca se je vrnila v London. Videti je, da so Angleži zadovoljni s tistim, kar so dosegli na prvenstvu. Eden izmed njihovih trenerjev Jim Trotter je

»Naši nogometaši so se dobro borili. Na tekmi z Urugvajem so izredno zaigrali. Sodim, da bo to prav gotovo ena izmed najlepših tekem na svetovnem prvenstvu.«

Delni sončni mrk 10. septembra 1942, ki smo ga videli tudi v Sloveniji

lunine poti nagnjena proti ploskvi naše Zemlje v kotu 5 stopinj, ta naravni pojav ni možen vsak mesec, torej ob vsakem ščipu, marveč samo dvakrat v letu, namreč takrat, ko gre Luna med Zemljo in Soncem v bližini sečišča ploskve lunine poti z ekliptiko. Da je polna Luna v bližini ekliptike, je torej en pogoj, ki mora biti izpolnjen, če naj pride temna stran Lune pred Sonce. Narava je poskrbela, da se nam zdi Luna na nebesu skoraj tako velika kakor Sonce. Kadar je bliže poti naše Zemlje, je videti nekoliko večja, kadar pa je od nje oddaljena, se nam zdi, da je manjša od Sonca. Samo v prvem primeru je lahko sončni mrk za ozek pas na zemlji popoln, to se pravi, da lunina senca zakrije Sonce za nekaj minut, največ za 7,5. V drugem primeru ostane celo v trenutku, ko se središče sončne in lunine ploskve povsem pokrijeta, še zmeraj ozek bleščat obroček Sonca, tako imenovani »obročni« mrk.

Najlepši nebesni pojav je pogled na Sonce v nekaj sekundah popolnega mrka. Tedaj se človeku zdi, da švigajo na robu iz njega rdeči plamenčki, ki dobe na posameznih mestih čudne oblike, ko da bruhajo iz Sonca stebri žarečega plina. Sonce je povsem temno, le na robu lepo žari. To črno plosčo z rdečkasto žarečim obročem tako imenovanih protuberanc pa obkroža srebrenkasta »korona«, iz katere širokega venca na znotraj hitro pojemajoče svetlobe štrle v vesoljstvo žarki različnih oblik. Sončna korona že od nekdanj zaračim obročem tako imenovanih protuberanc pa obkroža srebrenkasta »korona«, iz katere širokega venca na znotraj hitro pojemajoče svetlobe štrle v vesoljstvo žarki različnih oblik. Sončna korona že od nekdanj zaračim obročem tako imenovanih protuberanc pa obkroža srebrenkasta »korona«, iz katere širokega venca na znotraj hitro pojemajoče svetlobe štrle v vesoljstvo žarki različnih oblik. Sončna korona že od nekdanj zaračim obročem tako imenovanih protuberanc pa obkroža srebrenkasta »korona«, iz katere širokega venca na znotraj hitro pojemajoče svetlobe štrle v vesoljstvo žarki različnih oblik.

Vratar Brazilije Castilho je zafokal, ko je prejel četrti gol na tekmi z Madžarsko

DNEVNE NOVICE

Komisija za izvajanje Uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš MLO Ljubljana sporoča, da se bodo najemnine za julij pobirale in odvajale na dosednji način. Povisane najemnine bodo hlini sveti pobirali od 1. avg. 1954 dalje, kakor je to sklenil MLO Ljubljana na svoji XXXVII. skupni seji.

Obveščamo vse ljudske odbornike MLO glavnega mesta Ljubljane, da bosta v petek, 2. julija 1954 ob 16.30 v klubskih prostorih MLO Ljubljana, Kresja, XX. seja mestnega zbora in XVIII. seja zbora proizvajalcev. — Iz skupščinske pisarne MLO.

Bolnišnica v Celju se zahvaljuje tovarni zdravil »Lek« v Ljubljani za dar 500.000 din ter enodnevni zaslužek uslužbenec tovarne »Lek«. Prav tako se zahvaljuje Društvo visokosolskih profesorjev in znanstvenih delavcev za dar 130.000 din. Tovarna »Lek« in njen kolektiv sta namenila darovane zneske za zdravljenje bolnikov, društvo visokosolskih profesorjev in znanstvenih delavcev pa za ublažitve škole, povzročene po poplavi. — Vsem iskrena hvala!

Ljubljana — soba 10 — Markirch in Heilbronn! Dne 3. julija ob 20 se doblimo v Rožni dolini pri Marju. Cesta II. v Ljubljani — nekdanji interniranci iz sobe 10 Ljubljana, in koncentracijske taborišča Markirch in Heilbronna. — Na evakuirani Miro — Drago.

Od doma je odšla. V soboto, dne 28. junija 1954 ob 16.30 se je s svojega doma v Slovenski Bistrici odpeljala z vlakom proti Reki 16-letna Milena Drožina iz Pivkove stanujoča v Sl. Bistrici. Je visoke vitke postave, svetlih, kratko ostrizanih las, podolgovatega obraza in plavih las. Oblagena je bila v temnomodri kostim z bežo bluzo, kratke nogavice in črne semkne čevlje. V roki je imela veliko rjavo aktovko, v njej roza obličko z belimi krogli. Naprosamo vse, ki so dekleta kjerkoli videli, da javilo najbližji postaji Ljudske milice ali pa materi in bratu v Slovenski Bistrici.

Za pomožna godetska dela v Ljubljani potrebujemo 5 abiturientov gimnazije za en teden. Informacije 1. julija ob 12 na Aškerčev 30.

Sveže morske ribe danes v ribarnici in na trgu v Siški.

MOTOX je moderno sredstvo za uničevanje moljev. Zanesljiv, praktičen in ne smrdi samo MOTOX!

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA
Cetrtek, 1. julija ob 20: Harris: »Močeca usta«. Abonma H (Locky — Lojze Rozman).
Petek, 2. julija ob 20: Harris: »Močeca usta«. Abonma G (Locky — Stane Cernik).
Sobota, 3. julija: Zaprt.

Umri so v Ljubljani

Dr. Bole Ivan, upokojenec, Pogreb bo v četrtek ob 16.30 na Zalah. Zupančič Marija, gospodinja, Pogreb bo v četrtek ob 17 na Zalah.

LUCIJA JELČIČ

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 2. julija ob 17 izpred pokopališča v Dravljah. — Do pogreba leži v Franciskovi vežici na Zalah.

Ljubljana, Pula, Zagreb, 30. junija 1954.

Zaljučič Ivan, mož; Jofe in Ivan, sinova; Lucija, hči — in ostalo sorodstvo.

Nedelja, 4. julija ob 20: Cankar: »Hlapci«. Gostovanje ljubljanske Drame v Zagorju. Zaključek dramske sezone 1953-54.

OPERA

Od 2. do 12. julija bo Opera na gostovanju v Trstu. V dneh 3., 4. in 5. julija bodo v Operi predstave zagrebške Opere v okviru prireditve II. ljubljanskega festivala, če bi zaradi slabega vremena ne bila možna uprizoritev na Trgu francoske revolucije.

RADIO

Dnevni spored za četrtek, 1. julija

Poročila: 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.
5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — vmes od 5.30—5.40 Jutrnanja telovadba — 6.30 do 6.35 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.05 Camille Saint-Saens: Koncert za klavir in orkester št. 4 v e-molu, op. 44 — 7.30 Za gospodinjne — 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame — 8.10 Posnetki iz mladinskega festivala v Kopru — 8.30—9.00 Zabavna glasba — 12.00 Igra godba na pihalu ljubljanske garnizije pod vodstvom kapetana Jožeta Bruna — 12.20 Za naše kmetovalce — 12.30 Opoldanski orkestralni spored — 12.35 Zabavna glasba, vmes objave — 13.30 Melodije za prijetno razvedrilo — 14.30 Kulturni pregled: Jelsava Copic: Slovenski klasicizem in romantika na razstavi — 14.40 Otroške pesmi pojejo zbori in sopranistka Režika Koritnikova — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Utrinki iz literature: Arnold Gilsman: Mož v postelji — 16.15 Promenačni koncert — 17.10 v plesnem ritmu — 18.00 dravstveni nasveti — 18.10 Iz glasbene produkcije absolventov srednje glasbene šole v Ljubljani — 18.50 Domače aktualnosti: Razgovor s predsednikom Republiškega sveta sindikatov tov. Jankom Rudolfom — 19.00 Zabavna glasba, vmes objave in reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Cetrtek večer slovenskih narodnih pesmi — Sodelujejo: Fantje na vsi 20.45 Zunanje politični feljton: Razgovor — Pakistan — 21.00 Woody Herman (glasbena oddaja s komentarjem) — 22.20 Plesna glasba v izvedbi znanih orkestrrov — 23.00 do 24.00 Nočni komorni koncert (na valovih 202,1 in 212,4 m in 90,1 MHz). 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Dnevni spored za petek, 2. julija

Poročila: 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.
5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) — vmes od 5.30—5.40 Jutrnanja telovadba — 6.30 do 6.35 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.05 Jutrnanji orkestralni spored — 7.30 Za gospodinjne — 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame — 8.10 Naši narodni ansambli pred mikrofonom — 8.30 Cicibanom — dober dan! — 8.45—9.00 Zabavna glasba — 12.00 Poje mladinski pevski zbor gimnazije Ajdovščina pod vodstvom Ceneta Matičiča — 12.20 Za naše kmetovalce — 12.30 Opoldanski koncert ljubljanskega komornega orkestra — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Melodije za prijetno razvedrilo — 14.30 Nekaj za ribiče — 14.40 Kratke klavirske skladbe — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Utrinki iz literature: Ivo Andrić: Dierzelez v gostini — 16.15 Promenačni koncert — 17.10 v plesnem ritmu — 18.00 Iz bojev naših narodov — Pred dnevom rudarjev Slovenije — 18.30 Poje mariborski komorni zbor pod vodstvom Rajka Sikoška (Prenos iz Maribora) — 18.50 Družinski pogovori: Prof. Helena Menafše: Na obisku pri angleški družini — 19.00 Zabavna glasba, vmes objave in reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 To in ono iz arhiva slovenskih narodnih pesmi — 20.30 Tedenski zunanje politični pregled — 20.40 Popula-

ren operni spored (Massenet, Mosca-gini, Cilea, Verdi) — 21.30 Oddaja za pomorske — 22.20 Naši ansambli v plesnem ritmu — 23.00—24.00 Nočni koncert predklasične glasbe (na valovih 202,1 in 212,4 m in kratkem valu 90,1 MHz). 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna
Cetrtek, dne 1. julija 1954: lekarna »Studenci«, Gorkoga ulica 18.
Petek, dne 2. julija 1954: lekarna »Centers«, Gosposka ulica 12.

KINO

Spored za četrtek, 1. julija 1954
PARTIZAN: Avstrijski film: »Stari grešnik«.
UDARNIK: Ameriški film: »Daleč od večnosti«.
POBREZJE: Ameriški film: »Daleč od večnosti«.
STUDENCI: Nemški film: »Mamljive zvezde«.
LETNI KINO SOLA: Avstrijski film: »Stari grešnik«.
Spored za petek, 2. julija 1954
PARTIZAN: Avstrijski film: »Stari grešnik«.
UDARNIK: Ameriški film: »Daleč od večnosti«.
POBREZJE: Zaprt.
STUDENCI: Zaprt.
LETNI KINO SOLA: Avstrijski film: »Stari grešnik«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 1. julija ob 20: Raimund Berger: »Balada o golem možu«. Red B. Petek, 2. julija: Zaprt.
Sobota, 3. julija ob 20: »Tri igre o ljubezni in ljubosumnju. Izven iz za red podeželje. Zaključek sezone

DROBNI OGLASI

STROJ ZA TESTO, manjši, kupimo. Ponudbe pošljite na pekarno Milinskega podjetja Požarevac.
KDZ MEDANA ima v prodaji kamijon TAM nosilnosti 3 (tri) tone kot znamka »Chevrolet«, motor nov v letu 1953, cena ugodna. Zainteresirani kupec naj se zgleda v upravi KDZ, Medana, Brda, Nova Gorica. 2303

TRGOVSKO PODJETJE »SOČA« — MOST NA SOCI, TOLMIN

razpisuje mesto

komercialista

a popolno srednjo šolo in petletno prakso v komercialni stroki ali nepopolno srednjo šolo in daljšo prakso v komercialni stroki.

Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe na naslov podjetja.

Kmetijska zadruga Vel. Drenova, okraj Trstenički, LR Srbija

obveščā

vse interesente vinogradnike, da so njeni zadržniki vzgajili velike količine sortnih trsnih cepičev na odobrenih in priznanih podlagah.

Interesenti naj nam pravočasno pošljejo svoja naročila, da jim bomo lahko zagotovili kvalitetne cepiče.

Za naročila sklepamo pogodbe in smo doslej prodali že velike količine.
Za sorto in podlago jamči zadruga. 3323

Antiperonosopna služba

Poročilo za dne 29. junija 1954
Napoved: V vinorodnih okoliših okrog Dol. Lendave, Gor. Radgona, Kapele, Podgradja, Jeruzalema, Zavrča, Podlehnik, Svečine, Slov. Konjic, Rogoške Slatine, Bizelskega, Brežice, Krškega, Novega mesta, Kostanjevce, Crnomlja in Mokronoga je pričakovati ponoven izbruh peronosopre v noči med 3. in 4. julijem, na območju Goriških Brd pa dan prej, t. j. v noči med 2. in 3. julijem. — Vinogradniki teh okolišev naj poskrbe, da bodo do tega roka poškropili vinograde. Posebno pazljivo poškropite grozde, ker jih boste samo na ta način uspešno zaščitili proti peronosoprti.

VESTI Z JESENIC

Zveza prosvetnih društev okraj Radovljica priredi v organizaciji Mestnega gledališča na Jesenicah na letnem gledališču v Ukovi: v soboto, 3. julija ob 20.30: Zizek: »Miklova Zala«, premiera in v nedeljo, 4. julija ob 20.30: Zizek: »Miklova Zala«. Režija Tič Srečko scena Marjan Filberšek, dirigent Rado Kieč Sodelujejo pevski zbori in folklorne skupine Svobode: Jesenice, Javornik, Boh. Bistrica, Kropa, Kranjska gora, Mošnje, Podkoren — Zveze z vlaki ugodne.

Sporočilo

Sporočamo, da na prošnje kolektivov, šol, društev in posameznikov za denarne podpore ne bomo več odgovarjali, ker jih ne moremo vzeti v poštev.

RUDNIKI SVINCA IN TOPILNICA Mežica

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»Čarobni fizik«

Tednik: Filmske novice št. 20. — Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10—11 in od 15 dalje.

KINO »KOMUNA«: Ameriški film: »Uročen«. Tednik: Predstave ob 16, 18, 19 in 20.30. Prodaja vstopnic od 10—11 in od 15 dalje.

KINO »SOČA«: Ameriški film »Prva dama Amerike«. Tednik: Predstava ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10—11 in od 17 dalje.

KINO »TABOR«: Amer. film: »Prva žena Amerike«. Tednik: Predstava ob 20.30.

KINO JLA: Franc. film: »V Monte Carlo«. Tednik: Predstava ob 20.30. KINO »BEZIGRAD«: Ameriški barvni film: »Čarobni fizik«. Tednik: — Predstava ob 20.30. Danes zadnjič. Predprodaja vstopnic v vseh treh letnih kinematografih uro pred pričetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«: Angliški film: »Večna nevesta«. Predstavi ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 17 dalje. Danes zadnjič.

KINO »SISKA«: Amer. film: »Skriv-

nostna cesta«. Tednik: Filmske novice št. 21. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje — Danes zadnjič.

JESENICE: »RADIO«: Ameriški film: »Točno opoldne«. Predstavi ob 18 in 20. — LETNI KINO »SVOBODA«: Ameriški film: Kapitan Kidče. Predstava ob 20.30.

KRANJ: »STORŽICE«: Francoski film: »Taraš Buljba«. Matineja: ob 9: Ameriški barvni film: »Rdeči gusar«. ob 14: Ameriški barvni film: »Scaramouche«. — LETNI KINO »PARTIZAN«: Amer. barvni film: »Rdeči gusar«. Predstava ob 20.30. Za shrambo koles preskrbljeno. — »SVOBODA«: Ameriški barvni film: »Scaramouche«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE: »DOM«: Ameriški film: »Vrni se, mala Sheba«. Predstava ob 18.15. LETNI KINO: Amer. film: »Vrni se, mala Sheba«.

PTUJ: Angliški film: »Odveden«.

KINO »SLOGA«

Belgijski film

»Banket tihotapevc«

Tednik: Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 bo matineja istega filma. — Prodaja vstopnic od 9—11 in od 15 dalje.

Komisija za razpis mesta direktorja Kmetijskega gospodarstva Črnci-Apače razpisuje na podlagi 89. in 90. čl. uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51-424/53) mesto

DIREKTORJA

Kmetijskega gospodarstva Črnci-Apače

Pogoji: Inženir agronomije z najmanj petletno prakso ali kmetijski tehnik z najmanj desetletno prakso.

Pravilno kolkovane prijave je vložiti pri tajništvu OLO Ljutomer do 15. julija 1954. Prijavi je treba priložiti življenjepis ter dokazila o strokovni izobrazbi in praksi.

IZŠLA JE KNJIGA

III. KONGRES ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE

Podjetjem, ustanovam, družbenim organizacijam, knjigarnam, zbirateljem naročnikom, naročnikom in vsem onim, ki žele naročiti knjigo

po nižji (subskripcijski) ceni 300 dinarjev,

sporočamo, da

sprejemamo naročila še do 5. julija t. l. s tem,

da do tega dne tudi plačajo naročne izvide. V prosti prodaji bo knjiga stala 400 dinarjev. Naročila sprejemamo vse knjigarne, naši poverjeniki po podjetjih in ustanovah ter uprava Cankarjeve založbe v Ljubljani, Kidričeva ulica 1. Denar lahko nakažete na naš tekoči račun pri NB št. 804-T-138. Pri tem uporabite proste poštno položnice, ki jih dobite na vsaki pošti. Neplačanih naročil ne bomo izvršili.

KNJIGO SMO ZAČELI RAZPOSILJATI VSEM NAROČNIKOM, OD KATERIH SMO ŽE PREJELI VPLAČILO.

CANKARJEVA ZALOŽBA V LJUBLJANI

Gostilna »Zvezda«

SOLKAN NA GORIŠKEM

vam postreže z vsakovrstnimi jedili in pijačami po zmernih cenah. Gostilna je nasproti avtobusne postaje, kjer lahko v prijetnem vrtu pričakate na avtobusne zveze. Obiščite nas in zadovoljni boste z našimi cenami in postrežbo

TRIE E. M. REMARQUE tovariši

ROMAN 113

Eden izmed zvodnikov, ki ji je ves čas kazal hrbet, se je obrnil. Imel je ujedli podoben obraz s proč štrlečimi uhlji, na nogah lakaste čevlje, na glavi pa športno čepico.

»Kaj si mu pa dala?« je vprašal.
»Nekaj grošev.«

S kometcem jo je sunil v prsi. »Najbrž si mu dala več! Prihodnjč moraš vprašati mene.«

»Nikar se ne repenči, Ede,« se je oglasil drugi. Cipa je vzela iz torbice pudrnico in si jela mazati ustnice. »Saj je res,« je dejal Ede. Cipa je molčala.

Zapel je telefon. Opazoval sem Edeja in zato nisem pazil na dirke. »Temu pravimo pasja sreča!« sem nenadoma zaslišal Gustavov vzklik. »Gospoda, to je že več kakor pasja sreča, to je sreča na srečo in še ena povrh!« In udaril me je po rami. »Sto osemdeset mark si dobil, človek božji! Tvoja kobila s čudnim imenom je zmagala.«

»Kaj res?« sem vprašal.

Mož z razgrizeno brazilsko cigaro in pestro srajco je kislno prikimal in mi vzel listek iz rok. »Kdo vam je svetoval, na katerega konja stavite?«

»Jaz,« se je oglasil Bieling hitro s strašno ponižnim, pričakovanja polnim smehljajem in se s priklonom prerinil naprej. »Jaz, če dovolite — moje zveze —«

»No, človek božji...« Vodja ga sploh ni pogledal, menil pa je odšel denar. Za hip je nastala v vsem prostoru tišina. Vsi so se ozrli na nas. Celo vztrajni jedec je dvignil glavo.

Spravil sem bankovce v žep. »Nehajte!« mi je pošepnil Bieling. »Nehajte!« Na obrazu je imel rdeče lise. Stisnil sem mu deset mark v roko.

Gustav se je namuznil in me dregnil v rebra. »Ali vidiš, kaj sem ti rekel! Samo Gustava uboga, pa boš imel denarja na kupe!«

Bivšega sanitetnega frajtarja nisem hotel spomniti na Gipsy II. Sicer pa se je brž sam spomnil na to. »Pojdiva,« je dejal, »danes za umetnike ni pravi dan.«

Na pragu me je nekdo potegnil za rokav. Bil je vrli Lizika. »Na katerega konja bi stavili na spominski dirki Maslovskega?« je vprašal z željnimi spoštovanjem.

»Samo na Jelko,« sem odgovoril in odšel z Gustavom v bližnjo krčmo, da bi trčila na zdravje L'heure bleue.

Cez dobro uro sem trideset mark spet izgubil. Nisem se mogel premagati, da ne bi več staval. Potem pa sem nehal. Bieling mi je pri odhodu stisnil v roko listek. »Če bi kdaj karkoli potrebovali! Ali vaši znanci. Zastopstvom imam.« Bila je reklama za domače kinematografe. »Posredujem tudi prodajo ponošenih oblek,« je zaklical za menoj. »Plačilo v gotovini!«

Ob sedmih sem se odpeljal nazaj v delavnico. Karl je stal na dvorišču in hropel. »Dobro, da si se vrnil, Robby,« je zaklical Köster, »pravkar smo namenjeni na poskusno vožnjo! Kar vstopi!«

Vsa trdka je stala pripravljena. Otto je bil na Karlu nekateri stvari zboljšal in popravil, ker se je hotel z njim čez štirinajst

dni udeležiti gorske dirke. Zdaj se je bil pripravil na prvo poskusno vožnjo.

Vstopili smo Jupp je sedel poleg Köstra z velikanskimi naočniki na obrazu. Srce bi mu bilo počilo, če ga ne bi bili vzeli s seboj. Lenz in jaz sva sedela zadaj.

Karl je oddrdral. Prispeli smo na dolgo asfaltirano cesto in zdrijali naprej s hitrostjo sto štirideset kilometrov. Z Lenzem sva se sklonila na prednje sedeže, veter je bil tako močan, da sem mislil, da mi bo odneslo glavo. Topoli na obeh straneh so drveli mimo, plašči so žvižgali in čudoviti glas motorja nam je liki divji kilc svobode prešinjnal vse kosti.

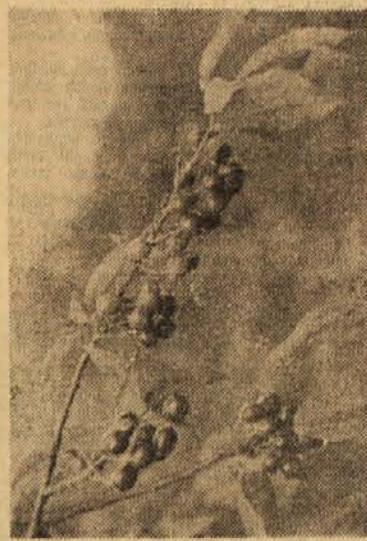
Cetr ure pozneje smo opazili pred seboj črno točko, ki se je hitro večala. Bil je precej težak avto, vozeč približno osemdeset do sto kilometrov. Vozil ni nič kaj zanesljivo, kar naprej ga je metalo sem ter tja. Voziče je bilo precej ozko. Zato je Köster nekoliko zmanjšal hitrost. Ko smo bili še kakih dvesto metrov od velikega avtomobila in ko je hotel Köster zahupati, smo nenadoma opazili motociklista, vozečega po desni stranski cesti proti glavni; v naslednjem trenutku je izgubil za živo mejo pred ovinkom. »Vražja strela! Zdale se bo nekaj zgodilo!« je vzkliznil Lenz.

V naslednjem trenutku smo zagledali motociklista na glavni cesti, kakih dvajset metrov pred avtomobilom. Najbrž je podcenjeval njegovo hitrost in ga skušal v loku prehiteti. Avto je ostro zavil na levo, da bi se mu tako ognil, toda motocikel je prav tako šinil na levo. Avto je spet vrglo na desno in z blatnikom je oplazil motocikel, ki se je v loku prekopnil. Motociklist je odletel čezenj na cesto. Avto je zaneslo, da je izgubil smer in podrl kazipt, odrezal kandelabre in se s silnim trusčem zaletel v bližnje drevo.

Drag, toda dragocen nauk o nujnosti boja proti češnjevi muhi

Letos je zaradi črvičnosti ostalo na drevesih na Goriškem polovico vseh poznih češenj, kar je dobra četrtina vsega pridelka — škoda, ki so jo utrpeli kmetovalci, znaša približno 80 milijonov dinarjev

Na Goriškem kmetje letos niso imeli toliko donosov od češenj, kot so pričakovali. Pridelki količinsko sicer ni bil manjši kot ob drugih povprečnih letih, vendar so bile češnje zaradi dolgotrajnega deževja precej slabše. Vtem ko imajo navadno do 17 in več odstotkov sladkorja, so ga letos vsebovale največ do 8 odstotkov.

Kmetje so zaradi nizkih odkupnih cen prvih češenj ter tistih, ki so ostale na drevesih, utrpeli za kakih 80 milijonov din škoda. Ze sedaj pa s strahom mislijo na škodo, ki jo bodo imeli prihodnje leto. Češnjeva muha se je namreč z neobranih sadežev zarila v zemljo, pomladi pa se bo vrnila na češnje. Letošnji primer znova opozarja, da bo Goriška čez nekaj let ostala brez zdravih češenj, če se ne bomo takoj lotili sistema sistematičnega boja proti češnjevi muhi.

Lansko poletje so poškopili precej češnjevih dreves v Brdih in uničili nekatera žarišča boleznih. Letošnje pomlad so se sporazumeli, da bodo akcijo nadaljevali. Preprečili pa so jo slaba vreme ter odkupna podjetja, ki se niso mogla zediti, kako odnosi iz katerih skladov, naj financirajo škropljenje. Največjo pripravljeno so pokazali kmetovalci, ki bi prispevali za škropljenje 1 din od vsakega prodanega kilograma češenj. M. D.

OB OBČINSKEM PRAZNIKU V MOKRONOGU

Bilo je pred 12 leti

Silen razmah partizanstva spomladi leta 1942 je kakor drugod po Dolenjskem tudi v Murinicih dolini popolnoma odrezal italijanske posadke od zaledja in jih priklenil na kraj njihovega bivanja. Tako je bilo tudi v Mokronogu; približno 1000 fašistov je bilo za debelimi zidovi mokronoškega grada. Junija 1942 je okrog Mokronoga patrolirala Prlekova četa, ki je ves mesec oblegala Mokronog. To je Italijanom kralho moralo in jim poglavo tak strah v kosti, da se nazadnje že nihče ni upal več iz grada. Partizani so bili obveščeni, da zaloge hrane v postojanki kopnijo in da zaradi tega pada morala vojakov. Četa je pripravljala napad na postojanko. Dovož hrane Italijanom so partizani lahko preprečevali z Zalostne gore, Sv. Florijana in Priče. Zadnje dni junija pa se je raznesla vest, da bodo zahtevali pomoč po zračni poti, češar pa partizani ne bi mogli preprečiti. Zato je dozorel sklep, da se napad pospeši. In res je v noči 30. junija zaregljala strojnica, zapokale so puške. Kaj kmalu so se odprla vrata tovarniškega magazina usnja. Od tu so partizani in organizirani domačini odnesli usnje, ki je bilo pripravljeno za italijansko vojsko. Povsod, kjer so ponoh hodili, so partizani napeljali papirnate trakove, tako da so zjutraj tudi prestrašeni Italijani videli, da so se upali priti prav do postojanke.

je narodni heroj Milan Majcen, ki se je 6 dni kasneje odkloval v boju proti Nemcem v Murinicih pri Šentjanžu. Z njim je delil neenaki boj z okupatorjem 17-letni Janči Mevželj iz Mokronoga, ki prav tako zasluži ime narodnega heroja. V 19-urni borbi sta pobila 14 in ranila 20 Nemcev.

Organizacijo OF v Mokronogu je okupator čutil na vsakem koraku. Proti njej se je skušal boriti z vsemi sredstvi. Mokronog je dal tudi prve tri talce v ljubljanski pokrajini. Franci Zlajpah, Franc Kodrič in Ivan Majcen so šli skozi mokronoške

Treba je sposobnih delavcev

za smotno uporabo razpoložljivih proizvodnih sredstev

Gospodarski načrt pujskega okraja predvideva, da bo letos ob povprečni letini možno povečati kmetijske pridelke za 9 odstotkov. Materialna osnova za tako povečanje je v mehanizaciji kmetijskih državnih in zadružnih gospodarstev, ki so lani nabavila 33 traktorjev, 32 traktorskih plugov, 41 bran, 16 kultivatorjev, 40 sejalnic, 42 kosilnic, 18 mlatičnic, 4 rigolne pluge, 9 motornih in 34 drugih škroplilnih ter precej dobre plemenske živine. Letos pa je kmetijstvo pujskega okraja dobilo čez 200 milijonov din investicijskih kreditov. Pretežni del

teh investicij bodo porabili za obnovo vinogradov in nabavo plemenske živine; okrog 50 milijonov bodo vložili v izboljšanje zemljišč v pesniški dolini, razširili pa bodo tudi kmetijski predelovalni obrat - mlekarino v Ptuj.

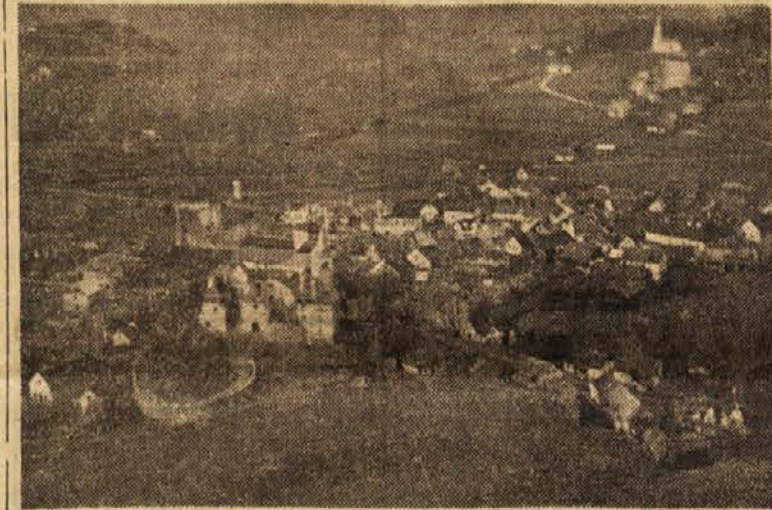
Za kar najboljše uporabo navedenih sredstev, da bi proizvodnjo povečali do največje zmogljivosti, so potrebni sposobni kmetijski delavci - gospodarji. Za osnovno izobrazbo, ki je potrebna slehernemu kmečkemu fantu in dekletu, ki ostaneta na kmetijskem gospodarstvu, skrbijo kmetijske nadaljevalne šole. Večjo strokovno sposobnost pa lahko dobe v enoletni Kmetijski šoli Ptuj - Turnišče, ki so jo ustanovili lani. Ponek v kmetijski šoli se začne jeseni kot v drugih srednjih šolah in traja do poletja. Vpiše se lahko vsako brez ozira ali je zaposlen na kmetijskem gospodarstvu ali dela na domačem posestvu, da ga le veseli kmetijstvo in da ni prestar. Vsa oskrba stane komaj 2500 din mesečno, mladi tako olajšajo solanje čimveč mladim kmečkim ljudem. Število gojencev Kmetijske šole Ptuj - Turnišče pa omejujejo razpoložljivi prostori in druga sredstva na 40, in sicer jih lahko sprejme okrog 24 fantov in 16 deklet. P.

V pujskem okraju utrjujejo organizacijo SZDL

Na seji Okrajnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva za pujski okraj so razen organizacijskih vprašanj obravnavali delo sindikalnih organizacij. Te doslej niso dovolj razumele svoje vloge pri delovanju delavskega sveta in upravnih odborov v kolektivih, zato jim bodo ugotovili in napotki mnogo koristili za nadaljnje delo. Sklenili so tudi posvetiti vso skrb pridobivanju novih članov Socialistične zveze in rednemu plačevanju članarine. Do takih pomanjklivosti prihaja predvsem zaradi nerednih sestankov občinskih odborov. Sedaj bodo občinski odbori na sejah proučili napake in izboljšali svojo dejavnost. Ustanovili bodo tudi vsake odhore Socialistične zveze tam, kjer jih doslej iz kakršnihkoli vzrokov ni bilo. Število članstva so znatno zvišali v Leskovcu, Mašperku Veliki Nedelji in Staršah, v Gorišnici pa so ustanovili med prvimi žalski odbor, ki bo v novem školskem letu še lahko mnogo pripomogel pri reševanju vzgojnih vprašanj otrok in v splošnem ureditvi dela odbora.

Štiri patrolje na Dan vstaje

Na seji Okrajnega odbora so govorili tudi o pripravi na proslavo Dneva vstaje. Zveza borcev je sklenila prirediti proslavo ob občinskih odbori Socialistične zveze pa bodo pripravili manjše mitinge ob sprejemu patrolj, ki bodo obiskale razne postojanke in partizanske družine, ki so podpirale partizane. Patrolje so razdeljene v štiri skupine. Prva bo šla po poti: Makole-Majšperk-Lovrenc druga iz Slovenskih goric, tretja s pujskega in četrtina z dravenskega polja v Ptuj, kjer bo na večer pred 22. julijem slavstven sprejem in množično zborovanje. Naslednji dan pa bodo izletli v kraje, kjer so bili boji in postojanke.

Mokronog po bombardiranju

in novomeške zapore na kraj zločina v Radohovo vas, kjer so jih ustrelili. Na vsakega je streljalo 9 fašistov.

Razen manjšega stalnega partizanskega obstreljevanja pa so partizani 2. maja 1943. leta pripravili velik napad na Mokronog. Po tem napadu so se Italijani čutili tako ogrožene, da so postavili več novih bunkerjev in tudi dve novi postojanki na okoliških gričih, od koder so iz strahu streljali dan in noč.

Mokronog je bil med vojno zelo prizadet. Italijani so iz strahu izsekali vse okoliške gozdove in požgali precej hiš. Po italijanski kapitulaciji pa je bil dvakrat močno bombardiran. Takrat je bilo ubitih in ranjenih več ljudi. Da je Mokronog veliko

jali skozi najtežja leta streho in kruh partizanom, jih obveščali in jim pomagali, kjer koli so mogli, ob stalni nevarnosti, da jih bodo zaradi tega okupatorji odpeljal v zapore, internacijo ali v smrt.

V „SVILI“ izboljšujejo delovne pogoje

Preurejena barvarna — največje investicijsko delo po vojni

Delovni kolektiv tovarne „Svila“ v Mariboru je v soboto izročil svojemu namenu preurejeni obrat — barvarno. Slavnostno so prisostvovali tudi zastopniki nekaterih mariborskih tekstilnih kolektivov.

ne po vojni, znaša vrednost dosedanjega dela okrog 40 milijonov dinarjev. Urejujejo na še sodobno kopalnico in ustrezajoče sanitarne naprave.

Ob začetku obratovanja so delavci izrazili svoje zadovoljstvo nad delovnimi pogoji. Odslej bodo delali pri enakomerni temperaturi in štetri in se jim ne bo več trga baht za svoje zdravje. Izrekli so tudi zahvalo delavskemu svetu, upravnemu odboru in sindikalni organizaciji, ki so z vsem razumevanjem pripomogli k tej delovni zmagi kolektiva. — rej sebe.

Zaradi strele je gorelo

Dne 23. junija je udarila strela v gospodarske poslopje Antona Bobra v vasi Lavčji pri Rožanih. Z gospodarskim poslopjem je pokorela tudi hiša. Lastnik ima tako približno poldrug milijon škoda.

Spet nepredvidnost vzrok smrtnih nesreč

Franc Urh in Janez Zupan sta 24. junija vozila bledovoz v tovarni avtomobilom na cesti Skofja Loka-Blegrač Zupane je sifiral. Urh je pa sedež na hodišč, ki niso bili povezani. Nameravala sta jih namreč povezati; pozneje, ko ti jih naložila še nekaj. Na nekem ovinku pa je padel z avta 6 metrov dolg hodišč in potegnili s seboj tudi Urh, ki na njem sedel. Urh je na tako nesrečno padel, da se je hodišč prevrnil nanj in ga ubil.

Delovno knjižico je ponaredil

Vukašin Gašparič je v svoji delovni knjižici ponaredil čas trajanja svoje nekdanje zaposlitve v tovarni IKARUS v Zemanu tako, da je iz letnice 1949 napravil 1948 in na ta način hotel dokazati, da je že tega leta stopil pri IKARUS v službo. Ker je delanje pred sodiščem odkrito priznal in obžaloval ga je okrogno sodišče v Mariboru obsodilo na tri mesece zapora in to za dobo dveh let.

Nesreče na Goriškem

Sestindvajsetletni Domink Boven, kmet iz Prvačine je v torek pomagal spravljati seno. Na poti domov je na neki vzpetini podpiral voz, da se ne bi prevrnil. Pri tem pa so z vrha voza priletelo vile ter se mu zaplele na levo stran pri nekaj centimetru globoko, tik čra. Prepeljali so ga v vipavsko bolnišnico.

Trindvajsetletna Lidija Likar iz Anhovca je pretekli ponedeljek, ko se je odpravljala na delo v osemurno, zaletila krče v želodcu. V naglici je hotela vzeti sodo bikarbono, toda namesto te je zaužila strup proti mišim ali DDT prašek za razkuževanje. (Zdravniki tega niso mogli točno ugotoviti), ki ju je hranila skupaj s sodo. Našli so jo, ko se je v hudih bolečinah zvijala na tleh. Prepeljali so jo morali v ljubljansko bolnišnico.

Dveletna Nevenka Grbec iz vasi Zagornje pri Dobrtarjih je minil ponedeljek prevrnila lonec z mlekom in se hudo opekla po vsem telesu. Tudi nje so morali preneljati v bolnišnico.

V nedežo je gostovalo društvo »Adlešička ljubica« na Prilščah v bratski republik Hrvatski. Namen zblizati se z mladino sosednje republike na kulturno-prosvetnem področju, je bil dosežen. Poslušalo so bili zelo navdušeni nad programom. Mnogo odnavaanja je žela solistka Bogomila Črnčeva. — ml.

BRALCINAM PIŠEJO LJUDJE GODRNJAJO zaradi slabih prometnih zvez

Prekmurje ima le eno železnico in to na Goriško; drugi kraj Prekmurja pa so povezani z mestom s cestami, ki so še kar dobre, vendar je avtobusov je premalo, da ga po nekaterih krajih vidijo le vsak drugi dan.

Avtobus na progi Murka Sobota — Dol. Lendava preko Dobrovnlka in prav tako prek Beltincev vozi le vsak drugi dan. Na obeh teh progah, posebno na prvi, je precej večjih krajev in pošt, tako da bi moral avtobus voziti vsak dan. Ali je to pravilno, da vozi na progi Murka Sobota — Grad avtobus dvakrat na dan? Pošto polje samo enkrat, drugič pa samo potnike in še to samo nekaj ljudi. Ljudje se sprašujejo ali je to prav? Razen tega pa še potem neredno prejemajo pošto, ker je pač avtobus na pripelje vsak dan. Nekateri časopisi pridejo v Prekmurje včasih s enodnevno zamudo, potem pa čakajo v Murki Soboti še en dan, da jih avtobus odpelje, nato pa še po nekaterih poštah stojijo en dan, tako, da časopis, ki izide sredi tedna, pride

V najlepši mladosti nas je zapustil

Pretekli teden je odšel Avguštin Vodnik iz Frankolovega v Avstrijo, da bi pripeljal domov staršem Matija Šteflička, ki so ga med okupacijo razen nešteti drugih otrok odpeljali Nemci. Ko je Avguštin Vodnik v Avstriji uredil vse, da bi otroka naslednji dan po tolikih letih pripeljal domov v Slovenijo, je postal blizu Gradca žrtve prometne nesreče. S smrtjo Vodnika so Frankolovčani izgubili svoje, ga najboljšega občana in tovariša.

Avguštin Vodnikov se je rodil 1923. leta na Frankolovu pri Celju, bil je sin kočarja in delavca. Že v mladih letih je moral skupno s starši trdo delati. Med okupacijo je bil mobiliziran v nemško vojsko. Iz nje je šel z drugimi tovariši pobegnul v Rusijo, kjer se je vključil v Prvo jugoslovansko partizansko brigado in prišel z njo v Jugoslavijo. Sodeloval je v borbah pri Beogradu in Sremu. Za zasuge v borbah je bil odklovan. Postal je podoficer JLA in član Partije. Po osvoboditvi je bil v enotah KNOJ. Po demobilizaciji je na prišel domov na Frankolovo, izvoljen je bil za predsednika občine. Sodeloval pa je tudi v organizaciji ZB in v gasilskem društvu. Borovnik V.

Sofer osebnega avtomobila Drago Pistotnik iz Prevalj je na republiki cesti Dravograd-Slovenj Gradec prejel tovarni avtomobil, izpred katerega mu je nenadoma skočila šestletna Olga Balazič Ponesrečenka ki umrla v bolnici. Preiskovalni organi so ugotovili, da sofer nesreče ni zakrivil. R. D.

lastniku v roke komaj konec tedna včasih pa šele v začetku naslednjega, če lastnik ne gre sam ponj na pošto. Tako je tudi s ostalimi časniki.

Ljudje zahtevajo, da bi to uredili, da bi bil tako omogočen prevoz potnikov in pošte vsak dan, sveda pa naj bi tudi pismonoše takoj raznesli pošto, posebno časnike.

Boljši papir za važne dokumente

Stotine maturantov zapusti vsako leto naše srednje šole. Maturitetno spričevalo, ki ga dobio po uspešno opravljenem zrelostnem izpitu, je dragocen dokument. Spremlja jih vse življenje in neštetokrat ga je treba predložiti kakšnim prošnjam, od vpisa na univerzo in prve prošnje za službo do prošnje za upokojitev. Tak dokument mora biti iz trpežnega in dobrega papirja. Zal pa so letošnji formulirji za maturitetna spričevala iz zelo slabega papirja, ki vpilja črnilo, da se včasih posamezne črke komaj razločijo. Potrebne bi bil prav službeni predpis o kakovosti papirja za take dokumente, kakor tudi dosledna zahteva, da so pisani s tušem in tako čitljivo, da jih lahko brez težave berebre tudi tisti, ki sicer ne razume slovenski.

OD VSEPOVSOD BELTINCI

Beltinski IZUD je dolgo počival. Pred kratkim je molk prekinili z Linhartovo Zupanovo Micko. Po zamislil strokovnega vodja igralne skupine so hoteli igro kar najbolj prilagoditi razmeram v Prekmurju. In namen so morali spremeniti dialog, imena in tu in tam celo tematiko. In rezultat je bil: iz prvotne Linhartove igre je nastala inačica, ki je zgrebala pristnost in pečavtorja. Res je, da je dobro, stvar čimbolj približati ljudstvu, napačno pa je, kvariti ugled takim spomenikom slovenske dramatike, kot je Zupanova Micka.

Pri zadnjem pregledu krompirja je bilo ugotovljeno, da se je okuženo območje beltinske občine znatno povečalo. To dokazuje da se bodo morali beltinski občani z vsemi sredstvi uspeti temu škodljivcu krompirjevih napadov. J. Z.

Med prekmurskimi travniki, med gostim vrbovjem teče Ledava. Ob velikih naliivih se napolni s kalno vodo iz grozi bujnim travnikom. Šele takrat se zamislijo kmetje in menijo, da bi mreža kanalov in prekopov obvarovala njihove travnike. Tam na obzoru teče bela cesta in oblaki prahu se vsedajo na zeleno polje.

Letos je trava zrastle zelo visoko. Kmetje se ne pominjajo tako dolge letine. Toda sušenje jim dela velike preglavice. Vreme je že dajl časa muhasto. Zato prekmurski kmet

ne verjame vročemu soncu, kajti hipnato se lahko zrodi, da se izza sonnenih vrhov kopaste Pohorja na ozemljeni vozovi prispejdo domov in pospravijo seno na svish, se oddahnejo. J. Z.

ADLEŠIČI

Končno smo začeli graditi zadržni dom, ki ga gradi KZ v Adlešičih. V njem bodo prostori za trgovino, ambulanto, občno itd. Kopenje temeljev pa je silno težavno, ker je teren skalin.

Potrebno bi bilo urediti prostore za zadržno gostišče. Sedaj nimamo lokala, ki bi ustrezal tujskoprometnim zahtevam. Prej ali slej se bo tu razvil tujski promet, saj topia in čista Kolpa in njena slikovita bregovavabita ljubitelje narave, kopalice in fotomaterje na kraji ali daljši oddih. Priznati pa moramo, da sedaj gostom ne bi mogli postreči take, kot bi bilo potrebno in pravilno. Dobrošustnost in gostoljubnost Adleščičanov in dobra jagnjetina bi prišli še bolj do slovesa v lepo urejenem lokalu.

Ker so se tudi gasilci odločili za gradnjo gasilkega doma, bi bilo prav, ako bi pravočasno mislili na to, da bi dvorana ustrezala tudi za kino. Mladinci so dobili v dar od Atletske zveze Slovenije kopolje, disk.